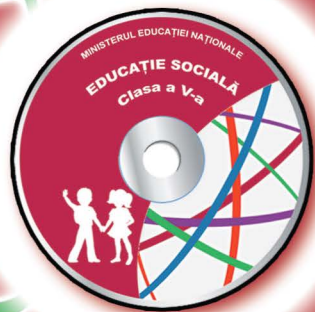


MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE

Cristina Ipate-Toma • Georgeta-Mihaela Crivac • Adina Grigore

# EDUCAȚIE SOCIALĂ

## MANUAL PENTRU CLASA A V-A



Acest manual este proprietatea Ministerului Educației Naționale.

Acest manual școlar este aprobat prin Ordinul Ministrului Educației Naționale nr. 5269/ 03.10.2017 și este realizat în conformitate cu Programa școlară aprobată prin OM Nr. 3393/ 28.02.2017.

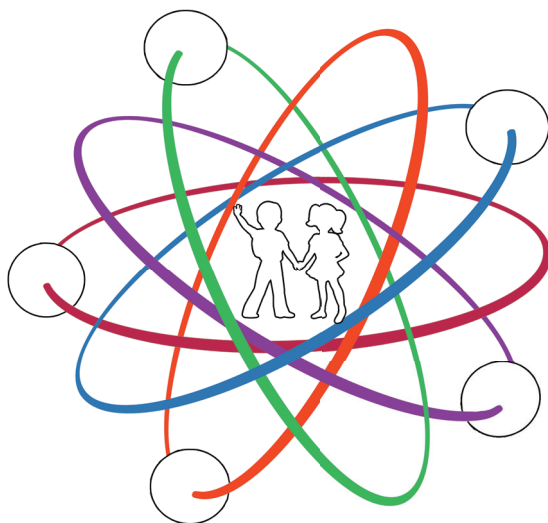
116 111 - numărul de telefon de asistență pentru copii

**MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE**

**Cristina Ipate-Toma • Georgeta-Mihaela Crivac • Adina Grigore**

# **EDUCAȚIE SOCIALĂ**

**MANUAL PENTRU CLASA A V-A**



Inspectoratul Școlar al Județului/ Municipiului .....  
Școala/ Colegiul/ Liceul .....

ACEST MANUAL A FOST FOLOSIT DE:

Anul	Numele elevului	Clasa	Anul școlar	Aspectul manualului*			
				format tipărit		format digital	
				la primire	la predare	la primire	la predare
1							
2							
3							
4							

\* Pentru precizarea aspectului manualului se va folosi unul dintre următorii termeni: nou, bun, îngrijit, neîngrijit, deteriorat.

- Cadrele didactice vor verifica dacă informațiile înscrise în tabelul de mai sus sunt corecte.
- Elevii nu vor face niciun fel de însemnări pe manual.
- Manualul este distribuit elevilor în mod gratuit, atât în format tipărit, cât și digital, și este transmisibil timp de patru ani școlari, începând cu anul școlar 2017-2018.

Educație socială. Manual pentru clasa a V-a.

Cristina Ipate-Toma, Georgeta-Mihaela Crivac, Adina Grigore

Referenți științifici: Conf. univ. dr. **Sofia-Loredana Tudor**, Universitatea din Pitești

Prof. dr. **Eugenia Jianu**, I.S.J. Argeș

Copyright © Editura Ars Libri, 2017

Toate drepturile rezervate

ISBN: 978-606-36-0425-6

Editura Ars Libri

Str. Victoriei, bl. Z1, sc. D, ap. 1

oraș Costești, județul Argeș

Tel: 0248 546 357; 031 82 82 293; Fax: 0248 546 469

e-mail: arslibri@yahoo.com

www.edituraarslibri.ro

Editor: Iulian Grigore

Coordonator colecția „Manuale școlare”: Prof. Adina Grigore

Redactor-șef: Prof. Cristina Ipate-Toma

Tehnoredactare, grafică și design: Ștefan Tănase

Ilustrații: Elena Mirică

Coperta: Eduard Mirică

Machetare și prepress: Ștefan Tănase

Tipărit la Polichrom Industry 2006 SRL, Costești, Argeș



Certificat seria Q nr. 107

ISO 9001: 2015

**Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României**  
**IPATE-TOMA, CRISTINA**  
**Educație socială : manual pentru**  
**clasa a V-a / Cristina Ipate-Toma,**  
**Georgeta-Mihaela Crivac, Adina Grigore.**  
**- Buzoești : Ars Libri, 2017**  
**ISBN 978-606-36-0425-6**

**I. Crivac, Georgeta Mihaela**  
**II. Grigore, Adina**

**316**

*Orice preluare, parțială sau integrală a textului, a graficii sau a formatului digital al acestui manual se face doar cu acordul expres în scris al Editurii Ars Libri.*

*Acest manual, în format tipărit și electronic, este protejat de legile române și internaționale privind drepturile de autor, drepturile conexe și celelalte drepturi de proprietate intelectuală.*



# CUPRINS



Instrucțiuni de utilizare a manualului .....	4
Competențe generale și competențe specifice .....	6
<b>Unitatea 1 - Formularea de întrebări</b> .....	7
Capacitatea de a ne mira; valoarea întrebărilor - de ce nu luăm totul ca fiind cunoscut .....	8
Formularea întrebărilor; cui putem adresa întrebări și modalități alternative de a formula întrebări.....	12
Recapitulare (unitatea 1).....	16
Evaluare (unitatea 1).....	16
<b>Unitatea 2 - Argumentarea unui punct de vedere personal</b> .....	17
Fapte și opinii.....	18
Susținerea părerii/ opiniei proprii .....	22
Formularea răspunsurilor; modalități alternative de a formula răspunsuri .....	25
Schimbul de opinii. Compararea opiniilor .....	28
De ce avem nevoie de argumente .....	31
Condiții pentru acceptarea unui argument formulat de o altă persoană .....	33
Stereotipii și prejudecăți .....	35
Persuasiunea.....	39
Recapitulare (unitatea 2).....	42
Evaluare (unitatea 2).....	44
<b>Unitatea 3 - Drepturi și responsabilități ale copilului</b> .....	45
Convenția ONU cu privire la Drepturile Copilului - principiile generale ale Convenției.....	46
Drepturi ale copilului; responsabilități asociate acestora - exemplificarea unor drepturi în contexte concrete .....	49
Drepturi ale copilului; responsabilități asociate acestora - corelarea drepturilor cu responsabilitățile asociate .....	55
Modalități de exercitare a drepturilor și asumare a responsabilităților	
1. Copiii, promotori ai propriilor drepturi .....	57
2. Școala ca spațiu de exprimare/ exercitare/ asumare de către copii a drepturilor și responsabilităților .....	59
Recapitulare (unitatea 3).....	60
Evaluare (unitatea 3).....	61
Recapitulare semestrială .....	62
Evaluare semestrială.....	64
<b>Unitatea 4 - Respectarea, apărarea și promovarea drepturilor copiilor</b> .....	65
Respectarea și apărarea drepturilor copiilor .....	66
Instituții guvernamentale cu rol în respectarea, apărarea și promovarea drepturilor copilului .....	69
Instituții interguvernamentale și nonguvernamentale cu rol în respectarea, apărarea și promovarea drepturilor copilului.....	71
Recapitulare (unitatea 4).....	73
Evaluare (unitatea 4) .....	74
<b>Unitatea 5 - Proiectul educațional</b> .....	75
Proiect educațional.....	76
Recapitulare finală.....	87
Evaluare finală.....	88
Anexă - Convenția ONU cu privire la drepturile copilului .....	89

# INSTRUCȚIUNI DE UTILIZARE A MANUALULUI

Conținutul manualului digital cuprinde integral conținutul manualului în variantă tipărită, având în plus (sau în locul ilustrațiilor de pe hârtie) elemente specifice precum: exerciții interactive, jocuri educaționale, animații, filme și simulări.

Navigarea este consistentă, permite parcurgerea manualului și revenirea la activitatea de învățare precedentă.

Manualul digital conține activități multimedia interactive de învățare (AMII), după cum urmează: statice, animate și interactive.

Manualul în format electronic poate fi accesat și utilizat pe orice PC/ tabletă/ smartphone cu procesor minim de 800 MHz, 512 MB RAM, 1GB spațiu disponibil de stocare.

- Sistem de operare - Windows Vista+, Android 4.03+, Linux (Ubuntu 14.04, Linux Mint 16, Debian GNU/Linux 7.0, OpenSUSE 13.1), OS X 10.9+, iOS 7.1.X+

- Browser - Google Chrome 31+ (Windows Vista+, Android 4.03+, Linux, OS X 10.9+, iOS 7.1.X+)

Mozilla Firefox 25+ (Windows Vista+, Android 4.03+, Linux, OS X 10.9+)

Internet Explorer 10+ (Windows 7+)

Safari 7+ (OS X 10.9+, iOS 7.1.X+)

- Rezoluție minimum 1024 x 768 pixeli


Rularea aplicației:


1. Pe calculator:

a. Online - prin accesarea adresei de web indicate, scrisă în bara de adresă a browser-ului.










b. Offline - se introduce CD-ul în unitatea optică. Programul poate porni automat sau se dă dublu clic pe fișierul index.html/ autorun de pe CD.

2. Pe tabletă/ smartphone - prin accesarea adresei de web indicate, scrisă în bara de adresă a browser-ului.

- Butonul AJUTOR  conține un ghid de utilizare a butoanelor de navigare prezente în manual, și anume:

- Butonul Cuprins  conține titlurile unităților și ale subunităților manualului și pagina la care se află fiecare. Dând clic pe cuprins, se poate merge la fiecare dintre acestea printr-un clic pe tema respectivă.

- Saltul direct la o anumită pagină se poate face prin introducerea numărului de pagină dorit în caseta din bara de butoane de sus, după care se apasă tasta ENTER.

- Pentru a parcurge manualul pagină cu pagină, se dă clic pe butonul  pentru a merge înainte, iar pentru a vedea paginile din urmă, se dă clic pe butonul .
- Butonul de Ajutor contextual  oferă indicații despre modul în care trebuie parcurse activitățile multimedia interactive de învățare și se află poziționat la fiecare dintre acestea.
- Butonul  este pentru validarea corectitudinii rezolvării unui item.
- În cazul în care se dă clic pe acest buton și apare „**Felicitări! Ai răspuns corect!**”, se confirmă rezolvarea corectă a itemului.
- În cazul în care se dă clic pe acest buton și apare „**Ai greșit! Mai încearcă!**”, itemul este rezolvat greșit.
- Pentru reluarea exercițiului interactiv, se dă clic pe butonul .
-  Pornire pentru secvențele AMII animat video
-  Pauză pentru secvențele AMII animat video
-  Stop pentru secvențele AMII animat video
-  Vizualizarea imaginii mărite (AMII static)
-  Pornire videoclip animat (AMII animat)
-  Exercițiu interactiv (AMII interactiv)
-  Închidere a ferestrei curente


## INFORMEAZĂ-TE!

Pe parcursul acestui an școlar, la disciplina educație socială, vei avea de realizat o serie de activități pentru portofoliu.

Aceste activități vor fi evaluate în funcție de următoarele criterii:

- respectarea cerinței;
- originalitate;
- aspect general.

Când vei întâlni acest simbol  în manual, amintește-ți să respecti criteriile enumerate mai sus.

Simbolul  întâlnit în manual îți indică faptul că poți citi articolul din *Convenția ONU cu privire la Drepturile Copilului* în anexa de la sfârșitul manualului.

# COMPETENȚE GENERALE ȘI COMPETENȚE SPECIFICE

## 1. Raportarea critică la fapte, evenimente, idei, procese din viața personală și a diferitelor grupuri și comunități, prin utilizarea unor achiziții specifice domeniului social

1.1. Manifestarea interesului pentru formularea de întrebări cu privire la propriile drepturi și responsabilități

1.2. Formularea unor opinii, explicații, argumente simple pentru promovarea propriilor drepturi și responsabilități

1.3. Raportarea critică la opiniile, explicațiile și argumentele formulate de alte persoane în contextul unor dezbateri privind asigurarea și promovarea drepturilor copilului

## 2. Cooperarea pentru realizarea unor activități și pentru investigarea unor probleme specifice diferitelor grupuri și comunități, prin asumarea unor valori și norme sociale și civice

2.1. Formularea unor probleme care vizează drepturile copilului, ca punct de plecare în rezolvarea lor

2.2. Identificarea, prin lucru în echipă, a unor măsuri de intervenție posibile pentru cazuri semnalate de încălcare a drepturilor copilului sau de promovare a acestora

2.3. Realizarea, în echipă, a unui proiect de promovare a drepturilor copiilor pentru investigarea/soluționarea unor probleme specifice

## 3. Participarea responsabilă la luarea deciziilor prin exercitarea spiritului de inițiativă și întreprinzător, respectiv prin manifestarea unui comportament social, civic și economic activ

3.1. Exercițarea drepturilor și a responsabilităților în luarea unor decizii personale și de grup, în condițiile respectării drepturilor celuilalt

3.2. Participarea la decizii de grup privind implicarea în promovarea și apărarea propriilor drepturi

### INFORMEAZĂ-TE!

La clasa a V-a, în cadrul disciplinei Educație socială sunt studiate gândirea critică și drepturile copilului.

Abordarea gândirii critice și a drepturilor copilului se realizează, într-un mod integrat, pornind de la competențele specifice definite în cadrul programei.



# UNITATEA

## 1

### FORMULAREA DE ÎNTREBĂRI

*„Important este să nu te oprești niciodată din a-ți pune întrebări.”*

**Albert Einstein**

*„Copilăria este o imensă nevoie de mirare.”*

**Victor Hugo**

#### CONȚINUTURI:

- Capacitatea de a ne mira; valoarea întrebărilor – de ce nu luăm totul ca fiind cunoscut
- Formularea întrebărilor; cui putem adresa întrebări și modalități alternative de a formula întrebări

# 1

## CAPACITATEA DE A NE MIRA VALOAREA ÎNTREBĂRILOR - DE CE NU LUĂM TOTUL CA FIIND CUNOSCUȚ

### Analizează!



1. Cum reacționează copiii din imagini răsfoind manualul de educație socială?
2. Enumeră câteva motive pentru care copiii ar putea reacționa astfel la vederea manualului.
3. Amintește-ți despre ce drepturi ale copiilor ai învățat în clasa a IV-a. Ce drepturi consideri că își exercită copiii din imaginea de mai sus?



### Află mai multe!

**Educația socială** te susține în efortul de a gândi profund (cât mai mult) asupra propriilor drepturi și responsabilități; îți oferă contexte (situații) pentru formularea de întrebări, pentru construirea unui punct de vedere argumentat sau pentru examinarea opiniilor, explicațiilor și argumentelor formulate de alte persoane. De asemenea, te stimulează pentru a te implica direct în promovarea și apărarea propriilor drepturi.



UITE ÎNCĂ UN ANUNȚ! OARE  
CE SCRIE? S-A SCHIMBAT  
ORA ÎNTÂLNIRII!

1. Ce reacție a avut Ioana la vederea anunțului? Dar Gabriel?
2. De ce crezi că Gabriel nu a ajuns la întrunire?
3. Formulează întrebări pe care Gabriel i le-ar fi putut adresa doamnei profesoare.
4. Transcrie dialogul dintre cei doi copii și continuă-l cu încă șase replici.



## Descoperă!

1. Răsfoiește și tu, pentru câteva minute, manualul de educație socială.
2. Cum ai reacționat la vederea manualului de educație socială: mirat, curios, interesat sau în alt mod? Scrie pe caiet răspunsul tău.
3. Formulează două întrebări prin al căror răspuns ai putea afla informații despre disciplina educație socială.
4. Crezi că e important să punem întrebări? De ce?



## E bine să reții!

A ne mira înseamnă a fi surprinși ori nedumeriți, înseamnă a ne minuna. Starea de mirare, de curiozitate ne alimentează dorința de a înțelege ceea ce se întâmplă în jurul nostru, ne face să punem și să ne punem întrebări pentru a căuta răspunsuri, pentru a face descoperiri.

Este foarte important să știm să punem întrebări valoroase care să ne conducă spre gândire profundă și imaginație.



## Metoda „Explozia stelară”

Miruna se află la bibliotecă. A descoperit o carte care i se pare interesantă. Dorește să-i adreseze doamnei bibliotecar întrebări cu privire la carte. Ajut-o, folosindu-te de schema de mai jos, care reprezintă „explozia stelară”.



### Spune-ți părerea!

Consideri că e important ca Miruna să pună întrebări? La ce o ajută?



### E bine să reții!

Ne punem întrebări pentru că nu luăm totul ca fiind cunoscut. Întrebările ne ghidează atunci când facem legătura între lucrurile pe care le cunoaștem și cele pe care am putea să le descoperim.

Cunoștințele noastre despre un anumit lucru nu rămân fixe, ele pot fi îmbogățite dacă formulăm întrebări potrivite, valoroase.

O întrebare bună atrage după sine un răspuns valoros.



### Alături de colegi

„Lanțul întrebărilor” - Un elev formulează o întrebare. Următorul elev formulează o întrebare pornind de la ultimul cuvânt al întrebării elevului de dinainte. În timp ce puneți întrebări, acestea sunt notate pe tablă, iar ceilalți colegi scriu pe foi posibile răspunsuri. Jocul continuă până când toți elevii formulează cel puțin o întrebare. La final se citesc întrebările și răspunsurile date de către elevi.

## Aplică!

1. Identificați la nivelul clasei o problemă.

Formulați întrebări care să vă ajute în soluționarea problemei.

Scrieți cât mai multe întrebări pe tablă sau pe o foaie de flipchart, folosindu-vă de metoda „Explozia stelară”.

2. Formulează întrebări cu privire la faptele prezentate în imagine, după modelele de mai jos.

- Cine...? • Ce...? • Ar trebui să... sau să...?
- E bine să... sau...? • Cum...? Ar putea...?



## Metoda „Turul galeriei”

Împărțiți-vă în cinci echipe și scrieți pe o fișă câte cinci întrebări cu privire la drepturile și responsabilitățile copiilor. Fiecărei echipe i se atribuie un tip de întrebare: Cine...? Pentru ce...? Care...? De ce...? Cum...?

Fișele vor fi afișate în sala de clasă sub forma unei galerii de artă și vor fi examinate de către toți elevii, aceștia făcând un tur al galeriei.

În timp ce parcurgeți orele de educație socială, veți afla răspunsurile la întrebări.

**Chestionar** = listă de întrebări alcătuită cu scopul de a obține, pe baza răspunsurilor date, informații asupra unor persoane sau a unei probleme

## DREPTURILE COPILOR

Drepturile copiilor reprezintă lucrurile de care copiii au nevoie pentru a supraviețui și pentru a se dezvolta la potențialul lor maxim.

Tuturor copiilor din lume trebuie să le fie respectate, fără discriminare, drepturile.

## AFLĂ MAI MULTE



Responsabilitățile copiilor sunt obligațiile acestora de a efectua un lucru.

Orice drept implică o responsabilitate. (Exemplu: ai dreptul la familie și ai responsabilitatea de a respecta membrii acesteia.)

## JOC DE ROL



Dan dorește să se informeze despre Cercul de pictură.

Joacă împreună cu un coleg rolul lui Dan și al profesorului care coordonează cercul.

## PORTOFOLIU

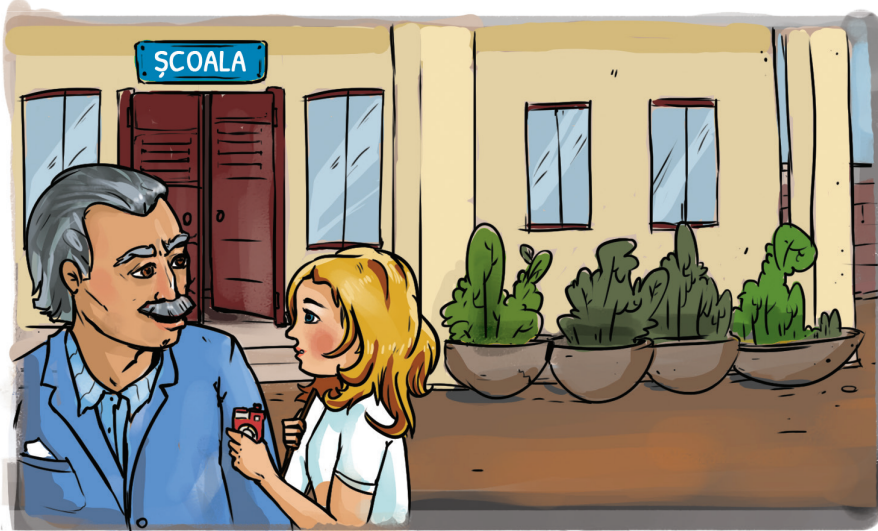


Realizează un *chestionar* cu întrebări pentru elevii care doresc să participe la selecția reprezentanților Consiliului elevilor din școală. (Găsești un model de chestionar în manualul digital.)

# 1

## FORMULAREA ÎNTREBĂRILOR. CUI PUTEM ADRESA ÎNTREBĂRI ȘI MODALITĂȚI ALTERNATIVE DE A FORMULA ÎNTREBĂRI

### Analizează!



**1.** Mihaela este jurnalist de teren pentru emisiunea „Jurnalul copiilor”. Ea îl *intervievează* pe domnul director despre regulamentul școlar. Ce întrebări crezi că i-a adresat acestuia?

a intervievea = a adresa întrebări spre a afla părerile cuiva în diverse probleme, în vederea publicării lor în presă sau a difuzării lor la radio și televiziune.

**2.** Dacă ai fi în locul Mihaelei pentru o zi, ce întrebări i-ai adresa domnului director al școlii în care înveți?

**3.** Ce alte persoane ar mai putea fi intervievate despre regulamentul școlar?

### Descoperă!

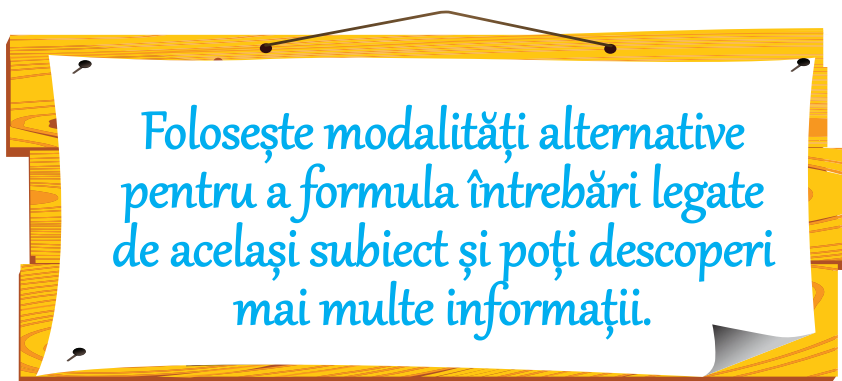
**1.** Cui te poți adresa în funcție de situațiile prezentate mai jos?

- dorești să afli unde este biblioteca școlară;
- vrei să te duci la secretariatul școlii;
- se desfășoară un concurs școlar la care vrei să participi;
- dorești să te informezi despre alimentația sănătoasă;
- vrei să afli informații despre drepturile copilului.

**2.** Scrie, pentru fiecare situație prezentată la exercițiul anterior, cel puțin câte două întrebări. Fiecare întrebare trebuie să înceapă cu una dintre formulările următoare: *Cine?*, *Ce?*, *Care?*, *Unde?*, *Când?*, *În ce fel?*, *De ce?*, *Ce este?*, *Cum?*, *Pentru ce?*, *Crezi că?*.

Exemplu:

- a) Unde se află biblioteca școlară?  
Cum ajung la biblioteca școlară?



**3.** Adi s-a mutat de curând în cartier. Mama sa este de altă naționalitate. Din acest motiv, copiii de vârsta lui din cartier nu se joacă cu el. Un vecin mai mare dorește să îl ajute pentru a fi primit în grupul de joacă.

OARE CUM AȘ PUTEA SĂ ÎL AJUT?

**A.** Ce drept i se încalcă lui Adi în situația prezentată?

- a) dreptul la familie;  
b) dreptul de a nu fi *discriminat*;  
c) dreptul la exprimare liberă.

discriminat = exclus, respins, restricționat pe baza unor criterii subiective



**B.** Pune-ți și tu întrebarea pe care și-a pus-o vecinul lui Adi și găsește răspunsuri.

**C.** Ce întrebări ți-ai mai putea pune pentru a-l ajuta pe Adi? Cui mai poți adresa întrebări pentru a soluționa problema sa?





## E bine să reții!

Există diferite tipuri de întrebări. În funcție de cum este formulată, o întrebare poate avea unul sau mai multe răspunsuri.

Modalitățile alternative de a formula întrebări ne dau posibilitatea de a cunoaște cât mai multe despre un anumit lucru sau de a găsi cât mai multe soluții la aceeași problemă.

Unele întrebări ne solicită memoria:

- **Ce este? Care este? Ce? Cine? Când? etc.**

Alte întrebări ne solicită gândirea critică (profundă), conduc către investigare (cercetare):

- **De ce? Cum? Ce se întâmplă dacă? Există sau nu? Tu ce părere ai? etc.**

După lansarea întrebării nu este indicat să așteptăm imediat răspunsul, ci trebuie să lăsăm, celui întrebat, timp de gândire.

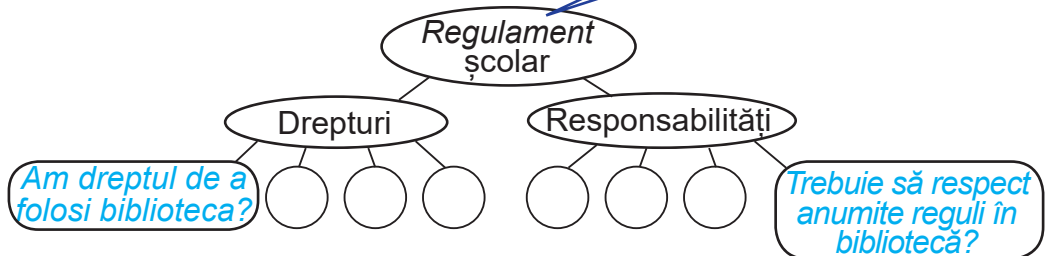
Întrebările trebuie să fie formulate clar și corect.



## Metoda „Ciorchinului”

Completează ciorchinele cu întrebări.

*regulament* = totalitatea instrucțiunilor, normelor și regulilor care stabilesc și asigură ordinea și bunul mers al unei organizații, al unei instituții etc.



## Aplică!

1. Formulează câte două întrebări legate de școală, în funcție de *interlocutor*:

*interlocutor* = persoană care participă la o discuție, la o conversație

- a) colegul de bancă;
- b) doamna directoare;
- c) doamna dirigintă;
- d) domnul profesor de educație socială.

Roagă-ți colegul de bancă să-ți răspundă la întrebările adresate lui.

2. Cui putem adresa întrebări cu privire la responsabilitățile copiilor?

3. Împreună cu un coleg stabilește trei întrebări pe care să le adresezi la ora de consiliere și dezvoltare personală, doamnei sau domnului diriginte.

4. Formulează cel puțin cinci întrebări ale căror răspunsuri le poți afla din posterul de mai jos.



5. Dacă ai dori să afli informații despre cum putem proteja mediul, pe cine ai întreba?

## DREPTUL LA LIBERTATEA DE EXPRIMARE



Ai dreptul la exprimare liberă; ai libertatea de a căuta, de a primi și de a difuza informații și idei, sub formă orală, scrisă, tipărită sau artistică ori prin orice alte mijloace.

### AFLĂ MAI MULTE!



Îți poți exercita dreptul la liberă exprimare atâta timp cât nu-ți faci rău ție sau altora.

### ALĂTURI DE COLEGI



Fiecare elev va completa pe un bilet una dintre întrebările:

„Dacă....atunci...?”

„Atunci când... ce...?”

Biletele se amestecă și se împart elevilor. Aceștia vor răspunde la întrebarea primită.

### PORTOFOLIU



Realizează împreună cu profesorul și colegii tăi un regulament al orei de educație socială.

## RECAPITULARE (UNITATEA 1)



1. Formulează întrebări cu privire la ceea ce este prezentat în imagine, care să înceapă cu:

*Cine?, De ce?, Cum?, Din ce cauză?, Unde?, Ce?.*

2. Scrie câte două întrebări pentru fiecare răspuns de mai jos:

- Eu l-aș ajuta pe băiat.
- Cred că băiatului i s-a întâmplat ceva.
- Problema băiatului va fi rezolvată.
- Fata dă dovadă de *compasiune*.

Compasiune = milă, compătimire

3. Scrie întrebări referitoare la un drept al copiilor. Compară-ți întrebările cu ale colegilor și scrieți-le pe tablă într-un tabel ca cel de mai jos. Ce constăți?

ÎNTREBĂRI COMUNE/ ASEMĂNĂTOARE	CUI PUTEM ADRESA ÎNTREBAREA	ÎNTREBĂRI DIFERITE	CUI PUTEM ADRESA ÎNTREBAREA

## EVALUARE (UNITATEA 1)

1. Scrie întrebările potrivite, astfel încât răspunsurile să fie cuvintele din rebus.

Model: Ce adresăm atunci când dorim un răspuns? (ÎNTREBARE)

				1.	Î	N	T	R	E	B	Ă	M				
2.	S	U	R	P	R	I	N	Ș	I							
				3.	D	R	E	P	T	U	R	I				
				4.	V	A	L	O	R	O	A	S	E			
				5.	G	Â	N	D	I	R	E	A				
6.	R	E	S	P	O	N	S	A	B	I	L	I	T	Ă	Ț	I
7.	C	U	R	I	O	Z	I	T	A	T	E					
				8.	D	E	S	C	O	P	E	R	I	R	E	
				9.	S	O	L	U	Ț	I	E					

Barem: 1 punct/ întrebare (9 x 1 p = 9 puncte); 1 punct din oficiu; Total = 10 puncte

*Întrebările ne deschid mintea, inima și simțurile.*

# UNITATEA

## 2

### ARGUMENTAREA UNUI PUNCT DE VEDERE PERSONAL

*„Eu mă pot înșela, tu s-ar putea să ai dreptate, noi împreună am putea probabil să descoperim drumul spre adevăr.”*

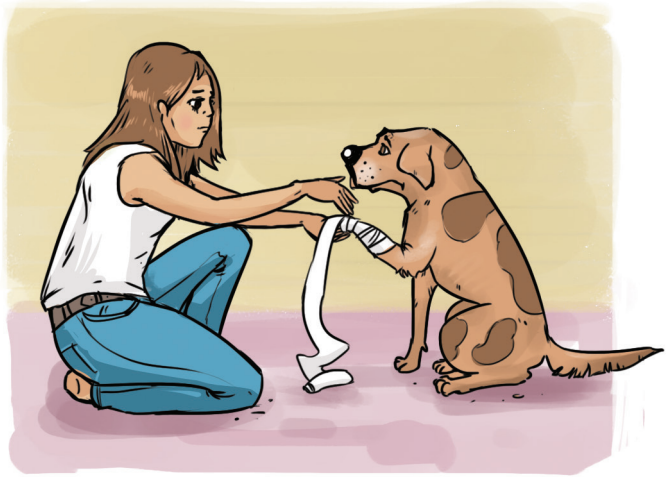
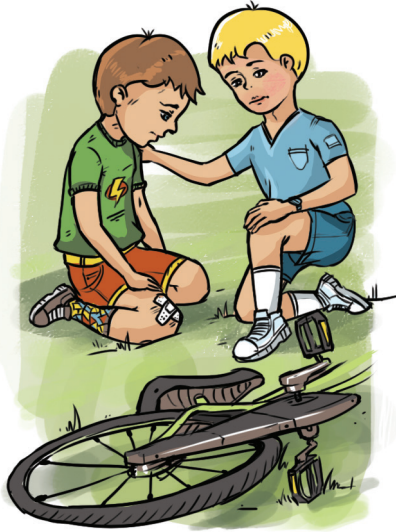
K.R. Popper

#### CONȚINUTURI:

- Fapte și opinii
- Susținerea părerii/ opiniei proprii
- Formularea răspunsurilor; modalități alternative de a formula răspunsuri
- Schimbul de opinii. Compararea opiniilor
- De ce avem nevoie de argumente
- Condiții pentru acceptarea unui argument formulat de o altă persoană
- Stereotipii și prejudecăți
- Persuasiunea

## Analizează!

Ce poți spune cu referire la faptele prezentate în imaginile de mai jos?



Sergiu este elev în clasa a V-a. El este cel mai mare dintre cei cinci copii ai familiei. Doar tatăl lui Sergiu are serviciu, iar mama sa pleacă uneori ca să muncească în gospodăriile altor familii; astfel că Sergiu absentează deseori de la școală, pentru a avea grijă de frații săi.

Astăzi, mama sa a fost la școală ca să discute cu doamna dirigintă. Trei dintre colegii lui Sergiu și-au exprimat părerea cu privire la situația lui.



1. Cei trei colegi au *opinii* diferite despre situația prezentată. Tu ce opinie ai?

opinie = părere, punct de vedere

2. Consideri că ai putea să îl ajuți pe Sergiu? Dacă da, cum?

3. Identifică, în situația prezentată, ce drepturi ale copiilor au fost respectate/ încălcate.

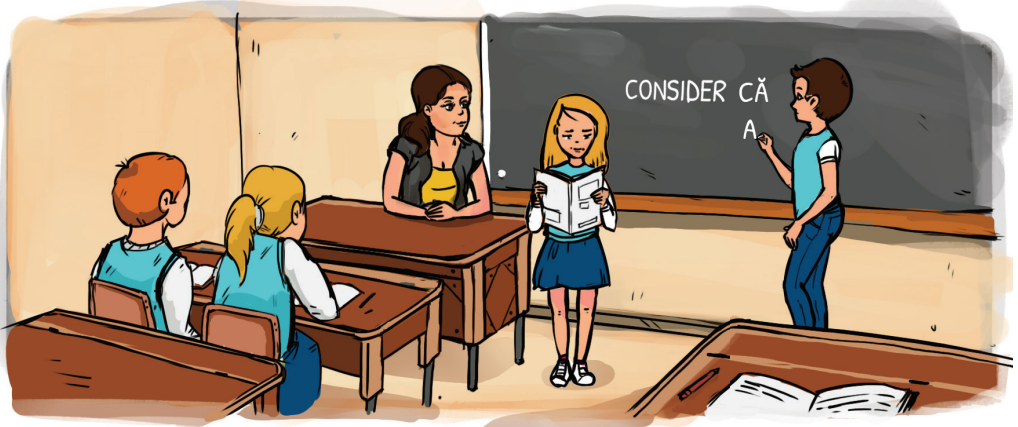
## Spune-ți părerea!

Exprimă-ți opinia în legătură cu următoarele situații:

► *Cecilia participă la toate concursurile din școală. De cele mai multe ori nu obține premii.*

► *Gabi urmează săptămânal cursuri de: șah, înot, tenis, dans sportiv și limba engleză. Uneori se simte obosit.*

## Descoperă!



Ce fac persoanele din imagine?



### Metoda „Jurnalul dublu”

Realizează pe caiet un jurnal ca cel prezentat mai jos și completează-l.

FAPTE (Ce fac persoanele din imagine?)	OPINII (Care este părerea ta?)
Eleva citește.	
Elevul scrie.	
Doamna profesoară este atentă.	
Elevii privesc.	

Exemplu:

FAPTE	OPINII POSIBILE
Eleva citește.	Eleva citește un text. Eleva îi dictează colegului. Eleva prezintă tema în fața clasei.

Compară-ți opiniile cu cele ale colegilor. Ce observi?



### E bine să reții!

Ai dreptul să ai propriile tale credințe, valori, sentimente, atitudini, așteptări și aspirații. Pe baza acestora poți să-ți exprimi părerea/ opinia cu privire la un subiect (fapte, evenimente, idei, procese etc.) din viața personală și a diferitelor grupuri și comunități.

Opinia este o interpretare dată faptelor sau un punct de vedere asupra unui subiect.

Îți poți exprima liber opiniile, cu condiția de a respecta demnitatea și integritatea celorlalți.

Opiniile tale vor fi luate în considerare în raport cu vârsta și maturitatea ta.

## Aplică!

1. Spune-ți părerea despre fapta prezentată în fragmentul de mai jos, folosind una dintre formulările:

- În opinia mea....
- Din punctul meu de vedere....
- Eu consider că ....
- Unii consideră ....., dar eu.....

„Rémi fusese găsit de mic copil de un bărbat pe nume Barberin. Acesta l-a luat acasă cu gândul că părinții copilului îl vor căuta, iar el va primi o răsplată. Dar nu așa s-a întâmplat...”

(*Singur pe lume*, după Hector Malot)

2. Ce drept crezi că i-a fost încălcat lui Rémi?

3. Scrie opinia ta în legătură cu răspunsurile celor două colege.



4. Ce îndatoriri consideri că nu și-au îndeplinit cele două colege?

5. Redactează un scurt text, în care să-ți exprimi opinia cu privire la importanța educației pentru copii.

## DREPTUL LA LIBERA EXPRIMARE A OPINIEI



Orice copil are dreptul de a-și exprima liber opinia asupra oricărei probleme care îl privește.

## AFLĂ MAI MULTE



Uneori opiniile noastre nu coincid cu ale celorlalți, așa că nu trebuie să ne deranjeze dacă altcineva are o altă părere sau chiar una contrară cu a noastră.

## ALĂTURI DE COLEGI



„Copacul”

Desenați un copac pe tablă sau pe o foaie de flipchart. Scrieți pe trunchiul copacului o faptă cunoscută, săvârșită de copii, iar pe ramurile lui opinii despre fapta respectivă.

## PORTOFOLIU



„În oglindă”

Desenează o oglindă cu ramă. Scrie pe oglindă o faptă de care ești sau nu mândru. Roagă-ți colegul de bancă să scrie pe rama oglinzii opinia sa în legătură cu fapta prezentată de tine.

## SUSȚINEREA PĂRERII/ OPINIEI PROPRII

### Analizează!

Sonia a luat o notă mică și a fost pedepsită de către părinți să nu iasă afară la joacă trei zile.

Cei trei copii au păreri diferite cu privire la decizia părinților de a o pedepsi pe Sonia.



Care sunt părerile copiilor? De ce părerile lor sunt diferite?

### Descoperă!

1. Fiecare copil își susține părerea folosind *argumente* diferite. Care sunt acestea?

argument = dovadă adusă în sprijinul unei afirmații

2. Părerea ta care este? Susține-ți părerea cu argumente.



### E bine să reții!

Când îți exprimi părerea/ opinia, este recomandat să o susții cu argumente.

Înainte de a-ți susține opinia, este indicat să te gândești bine la subiectul la care vei face referire și să te asiguri că ai informații/ argumente suficiente pentru a exprima o părere cât mai apropiată de adevăr.

Este important să faci diferența între opinii și informații.

Pentru a-ți susține părerea, poți folosi următoarele formulări:

*Eu cred/ consider că..., deoarece/ fiindcă...*

*În opinia mea..., pentru că/ fiindcă...*

*Părerea/ Opinia mea este că..., fiindcă/ întrucât...*

*Din punctul meu de vedere..., întrucât...*

## Aplică!

**1.** Susține-ți părerea față de atitudinea învățătorului în legătură cu cei patru elevi.

„- Voi ați jignit și ați râs de un coleg. Ați făcut o faptă care nu vă face cinste.

Cei patru pleacă capetele.

- Tu ești un suflet nobil, i se adresează învățătorul lui Garrone, băiatul care îi luase apărarea lui Crossi.

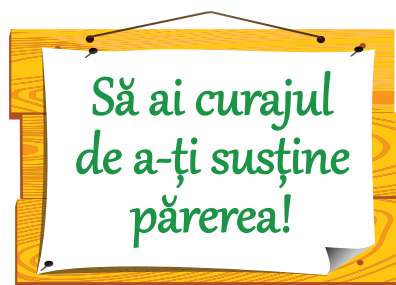
Apoi se întoarse către vinovați:

- Vă iert, dar vreau să-mi dovedeți că ați învățat ceva din această întâmplare.”

(O faptă generoasă, după Edmondo de Amicis)

**2.** Povestește o întâmplare trăită, apoi exprimă-ți opinia în legătură cu aceasta, folosind expresiile: *eu cred că...*, *deoarece...*; *în opinia mea...*, *fiindcă...*; *părerea mea este...*, *pentru că...* .

**3.** Enumeră cel puțin două motive pentru care crezi că, de cele mai multe ori, unii copii nu își exprimă opinia.



### Metoda „Cadrane”

Împarte foaia de caiet în patru cadrane.

Completează cadranele după indicații.

I. Prezintă o faptă din care să reiasă dreptul la joacă sau încălcarea acestuia.

II. Exprimă-ți opinia în legătură cu fapta prezentată.

III. Susține-ți opinia cu argumente.

IV. Desenează un poster în care să promovezi dreptul la joacă.

**4.** Ești de acord cu situațiile prezentate mai jos? Argumentează răspunsurile, apoi compară-le cu ale colegului de bancă. Ce ai constatat?

- În tot timpul său liber, Aurel își ajută bunicul să îngrijească stupii.
- Albert își exprimă mereu părerea în legătură cu situațiile apărute în clasă.
- Când ajunge acasă, primul lucru pe care îl face Maria este să-și rezolve repede temele, pentru a avea timp suficient de joacă.



## DREPTUL LA JOACĂ

Orice copil are dreptul la joc, la odihnă, la recreere și la activități culturale și artistice potrivite vârstei sale.

### SFATURI

- ☀ Ai dreptul la joacă, dar nu neglija responsabilitatea de a învăța!
- ☀ Exprimă ceea ce simți și ceea ce dorești, fără să îi rănești pe ceilalți!
- ☀ Ascultă ce spun și ceilalți!
- ☀ Respectă părerile fiecăruia!



### ALĂTURI DE COLEGI

„Mima”

Exprimă-ți părerea referitor la faptul prezentat mai jos, prin mimică și gesturi, în fața colegilor. Aceștia trebuie să exprime verbal părerea ta.

- *Corina trebuie să citească în fiecare zi cinci pagini dintr-o carte.*



### PORTOFOLIU

Realizează o placardă în care să susții dreptul copiilor la joacă.

5. Cunoaștem faptul că există copii care petrec mult timp în fața calculatorului. Susține-ți opinia în legătură cu acest fapt.

6. Susține-ți părerea în legătură cu evenimentul prezentat în afișul de mai jos.



### Metoda „Eseul de 5 minute”

În 5 minute, scrie un eseu în care să îți susții opinia (părerea), cu referire la următorul citat:

„Joaca este începutul cunoașterii.”

(Eugen Ionescu)

Structura unui eseu:

1. Introducerea - opinia față de tema dată;
2. Conținutul - argumentul susținut de dovezi sau exemple;
3. Concluzia.

placardă = bucată de carton sau de lemn pe care este scris un mesaj.

# FORMULAREA RĂSPUNSURILOR MODALITĂȚI ALTERNATIVE DE A FORMULA RĂSPUNSURI

## Analizează!

Elevii clasei a V-a vor merge în excursie la București, în data de 1 iunie, să viziteze Muzeul de Istorie. Vor pleca la ora 7:00, din fața primăriei. Sandu nu a fost la întâlnirea în care s-au prezentat detaliile excursiei. Le-a cerut aceste detalii colegilor. Urmărește ce răspunsuri a primit.



Care este părerea ta despre fiecare dintre cele patru răspunsuri?

## Descoperă!

1. Alege, pentru fiecare răspuns al copiilor din imaginile de mai sus, caracteristica potrivită: *nepotrivit*, *corect*, *incomplet* și *fals*.
2. Dacă ar trebui să răspunzi la aceeași întrebare, tu ce ai răspunde?



Care este modalitatea în care a răspuns fata? Dar băiatul?

- a) verbal;
- b) prin gesturi și mimică (nonverbal).



## E bine să reții!

O comunicare eficientă presupune întrebări adecvate și clare, dar și răspunsuri al căror conținut corespunde întrebărilor respective.

În formularea răspunsului se poate repeta o parte din întrebare.

Răspunsurile pot fi: scurte, de confirmare sau negare (da/nu, sigur etc.); cu precizări; cu argumentări; verbale; nonverbale (prin mimică și gesturi) etc.

Când te întrebi pe tine, poți afla răspunsul căutând informații, gândind la soluții sau generând idei.

Un răspuns trebuie să fie potrivit, corect, complet și adevărat.

## Aplică!

**1.** Alege răspunsul potrivit pentru întrebarea referitoare la conținutul fragmentului:

„Era cea din urmă noapte a anului, noaptea de Anul Nou. Pe frigul acela mergea pe stradă o fetiță săracă, desculță și cu capul gol. S-a așezat într-un ungher între două case.”

(H. Ch. Andersen - „Fetița cu chibrituri”)

● Cum era fetița?

- a) Fetița era tristă.
- b) Fetița era săracă, desculță și cu capul gol.
- c) Fetița era într-un ungher.

**2.** Care dintre drepturile copilului crezi că i-au fost încălcate fetiței?

dreptul la protecție împotriva oricărei forme de neglijență

dreptul la viață

dreptul de a fi protejat împotriva violenței fizice

dreptul de a crește într-un mediu familial sigur

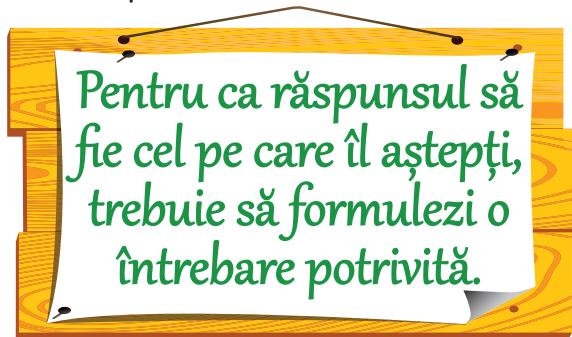
**3.** Tu beneficiezi de dreptul la joacă?

- Răspunde: → redactând un scurt text;  
 → realizând un colaj/ desen;  
 → creând un afiș.

**4.** Formulează răspunsuri posibile pentru întrebările de mai jos:

- Ai stabilit tema pentru portofoliu?
- Ce temă ai stabilit pentru portofoliu?

Ce poți spune cu privire la cele două răspunsuri?

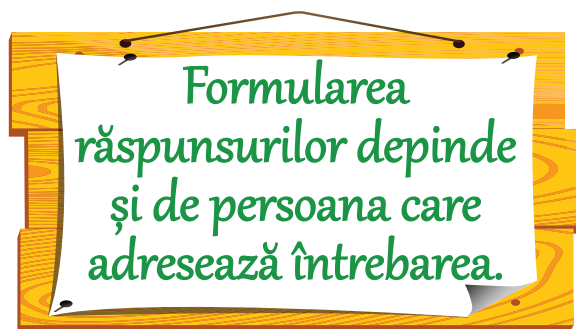


**5.** Copiii clasei a V-a au avut de realizat un proiect pentru ora de biologie. Crina nu a reușit să-l finalizeze.

- De ce nu ai finalizat proiectul?
- ...

Formulează răspunsul pentru fiecare situație:

- a) Crina este întrebată de către un coleg;
- b) Crina este întrebată de către doamna profesoară.



**Spune-ți părerea!**

De ce au nevoie copiii de protecție?

## DREPTUL LA PROTECȚIE



Ai dreptul la protecție împotriva oricărui tip de abuz și violență, împotriva relelor tratamente sau neglijenței.

## AFLĂ MAI MULTE



În lume și în țara noastră există organizații neguvernamentale care susțin drepturile și protecția tuturor copiilor, fără discriminare.

## JOC DE ROL



Un elev își pregătește trei întrebări cu privire la un subiect. Va alege doi colegi pe care îi va intervieva. Elevii vor răspunde pe rând la cele trei întrebări. Colegii din clasă urmăresc interviul și vor analiza răspunsurile.

## PORTOFOLIU



Realizează o fișă de portofoliu în care să răspunzi la următoarele întrebări:

- Care sunt cei mai buni prieteni ai tăi?
- Cum vă petreceți timpul împreună?
- Ce fel de relații s-au stabilit între voi?
- Cum reușiți să rezolvați neînțelegerile care apar?

## SCHIMBUL DE OPINII COMPARAREA OPINIEI

### Analizează!

Elevii claselor a V-a dintr-o școală doresc să organizeze o campanie de promovare a drepturilor copilului, în data de 20 noiembrie, Ziua Internațională a Drepturilor Copilului.

Reprezentanții acestor clase împreună cu membrii Consiliului elevilor s-au întâlnit în sala de festivități a școlii, pentru a discuta detalii cu privire la activitățile ce se vor desfășura în cadrul campaniei.

- Ce activități credeți că sunt potrivite? a întrebat reprezentantul Consiliului elevilor.

- Consider că ar trebui să împărțim fluturași pe care să se regăsească drepturi ale copilului, și-a exprimat opinia Cristina.

- În opinia mea, e mai bine să lipim afișe, a venit cu ideea Cosmin.

- Din punctul meu de vedere, e bine să lipim și afișe, să împărțim și fluturași, a spus calm Ștefan.

- Punem în scenă și o piesă de teatru, a zis entuziasmată Mihaela.

- Și un concurs de desene ar fi potrivit, și-a exprimat părerea Nicoleta.

- Să aducem și bomboane pentru toți copiii? a întrebat Matei.

- Eu cred că sunt mai potrivite bomboanele când vom sărbători Ziua Copilului, a răspuns unul dintre membrii Consiliului elevilor.

Au fost ascultate opiniile tuturor participanților. La finalul întâlnirii, s-au hotărât următoarele: începând cu data de 18 noiembrie se vor împărți fluturași și se vor lipi afișe, iar în data de 20 noiembrie, elevii clasei a V-a B vor prezenta o piesă de teatru promovând unul dintre drepturile copilului. Tot în această zi se va desfășura și concursul de desene cu tema „Toți copiii au drepturi”.

- Au fost ascultate opiniile tuturor participanților de la întâlnire?
- Toate opiniile exprimate au fost luate în considerare?
- Cum a contribuit schimbul de opinii dintre elevi la organizarea campaniei? Consideri că a fost benefic schimbul de opinii?
- Care dintre opiniile elevilor ți se par cele mai adecvate evenimentului?

### Spune-ți părerea!

Care este părerea ta despre faptul că elevii s-au întâlnit pentru a discuta cu privire la organizarea campaniei?



## Descoperă!

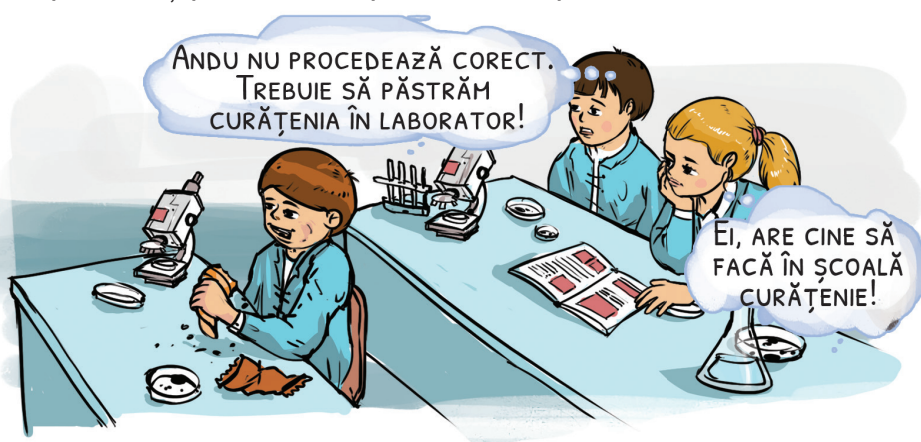


### Metoda „Cubul”

Realizați un cub și colorați diferit fiecare față a cubului sau numerotați fețele cubului de la 1 la 6. Cubul va fi desenat desfășurat pe tablă sau pe foaia de flipchart, iar fețele acestuia numerotate.

Împărțiți în 6 grupe, alocăți un număr fiecărei grupe, aruncând cubul sau prin tragere la sorți.

Rezolvați una dintre cerințe, în funcție de numărul care a fost alocat grupei, apoi scrieți pe tablă sau pe foaia de flipchart rezolvările.



Cerințe:

1. **Describe** imaginea.
2. **Compară** opinia ta cu a celor doi copii.
3. **Asociază** responsabilitatea din imagine cu dreptul corespunzător.
4. **Analizează** opiniile celor doi copii.
5. **Aplică** - enumeră locuri în care trebuie îndeplinită responsabilitatea ce reiese din imagine.
6. **Argumentează** punctul tău de vedere cu privire la fapta prezentată.



### E bine să reții!

Schimbul de opinii presupune exprimarea propriei opinii, dar și ascultarea și luarea în considerare a opiniei altor persoane.

Când opiniile sunt diferite, acestea trebuie comparate și analizate.

Schimbul de opinii poate contribui la luarea unor decizii și la soluționarea unor probleme.



## DREPTUL LA O VIAȚĂ ÎNTR-UN MEDIU CURAT

Copiii au dreptul la un mediu curat, astfel încât să-și păstreze o stare bună de sănătate.



## AFLĂ MAI MULTE

Fiecare dintre noi are responsabilitatea de a păstra mediul înconjurător curat.



## ALĂTURI DE COLEGI

„Mesaje către omenire”

Închipuiți-vă că vreți să transmiteți în lume mesaje despre drepturile copiilor. Scrieți aceste mesaje pe baloane, apoi lăsați-le libere să zboare.



## PORTOFOLIU

Lipește/ desenează pe o coală o imagine din care reiese că este încălcat un drept al copilului.

Roagă-i pe cel puțin cinci dintre colegi să își scrie opinia vizavi de încălcarea acestui drept, folosind culori diferite.

Scrie și opinia ta cu aceeași culoare ca aceea folosită de colegul cu a cărui opinie se aseamănă opinia ta.

## Aplică!

Maria, Cristi, Iulia și Mihai discută în pauză programul de sâmbătă.

- Hai să mergem sâmbătă să ne plimbăm cu bicicletele! a venit cu ideea Maria.

- Eu aș zice să participăm și noi ca voluntari la „ECOSTRADA”, activitatea de ecologizare organizată de clasa a VIII-a. Cred că va fi interesant, a zis Cristi.

- De duminică se schimbă vremea! Plouă! Aș zice să ne plimbăm cu bicicletele, fiindcă nu cred că vom mai avea șanse curând, a spus Iulia.

- Ce ar fi dacă dimineață am merge la ecologizare și după-amiază ne-am plimba cu bicicletele? veni cu ideea Mihai.

- Super idee! Ce ziceți? întrebă Maria. Toți au fost de acord cu propunerea lui Mihai.

**1.** Identifică opinia fiecărui copil și transcrie pe caiet.

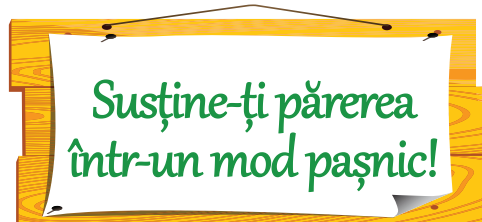
Consideri că schimbul de opinii i-a ajutat pe cei patru prieteni să ia decizia potrivită?

**2.** Organizați în patru echipe, formulați opinii cu privire la modalitățile de organizare a unei activități recreative pentru elevi.

Pe tabla împărțită în patru, fiecare echipă își va scrie opinia.

Comparați cele patru opinii. Puteți ajunge la o opinie comună?

**3.** Consideri că e benefic să ascuți și opiniile celorlalți colegi? De ce?



# DE CE AVEM NEVOIE DE ARGUMENTE

# 2

## Analizează!

Trei prieteni se joacă în parc. Petra îl zărește pe Karol.

- Ne jucăm și cu Karol? întrebă Petra.

- Nu vreau! zise Robert.

- Păreerea mea e să-l chemăm. E și el copil ca noi. Are dreptul să se joace! argumentă Andrei.

Petra se întoarce către Karol:



- Care este opinia lui Robert?
- Dar a lui Andrei?
- Care dintre cei doi prieteni și-a argumentat opinia?
- Precizează ce decizie s-a luat în final.

## Descoperă!

- Opinia lui Robert nu a fost susținută de argumente așa cum a fost susținută opinia lui Andrei.

Enumeră argumentele prin care Andrei și-a susținut părerea.

- Decizia finală a fost influențată de argumentele aduse de Andrei.

Consideri că argumentele sunt importante pentru a justifica o opinie?

De ce?



## E bine să reții!

Argumentarea este o justificare logică a unei opinii pe care vrem să o susținem.

Este indicat ca o opinie să fie susținută de argumente reale, pentru a convinge partenerul de discuții că avem dreptate.



## AFLĂ MAI MULTE!

Ai obligația de a respecta drepturile celorlalți.

## SFATURI

• E bine ca înainte de a-ți susține opinia să îți pui întrebarea: „Am argumente solide pentru opinia mea?”

• Scopul argumentării trebuie să fie acela de a convinge partenerul de valabilitatea opiniei tale.



## ALĂTURI DE COLEGI

„Pumnul”

Formați perechi.

• Unul dintre parteneri va ridica mâna și o va face pumn. Celălalt partener trebuie să găsească metode pentru a desface pumnul într-un minut. După un minut schimbați rolurile.

• Scrieți pe tablă metodele prin care ați reușit să desfaceți pumnul partenerului.

• Discutați cu profesorul despre cele mai potrivite modalități.



## PORTOFOLIU

Scrie cât mai multe

• proverbe și zicători legate de prietenie și de bunătațe.

## PAȘII CARE TREBUIE URMAȚI PENTRU ARGUMENTAREA UNEI OPINII

→ a susține

→ a dovedi

→ a întări

## Aplică!

**1.** Transcrie pe caiet doar enunțurile pe care le consideri potrivite. Argumentează alegerea.

- E bine să-i respectăm pe cei din jurul nostru.
- Unele persoane nu merită să fie salutate.
- E indicat să învățăm cât de bine putem.

**2.** Doi colegi din clasa ta se ceartă pentru un rezultat.

Cum acționezi? Argumentează-ți răspunsul.

- Încerc să-i ajut să rezolve conflictul.
- Nu mă interesează ce fac ei.
- Privesc și mă amuz.
- Altă opinie.

**3.** Într-o confruntare, Sorin nu i-a respectat drepturile lui Antonio.

Care crezi că ar fi putut fi cauza?

Care crezi că va fi efectul? Argumentează răspunsul.

Comparați răspunsurile cu ale colegilor. Ce observați?

**4.** Redactează un text de 6-8 rânduri în care să incluzi argumente simple pe tema responsabilității/ obligației noastre de a respecta drepturile altor persoane.

## Spune-ți părerea!

Argumentează de ce avem nevoie de argumente.

# CONDIȚII PENTRU ACCEPTAREA UNUI ARGUMENT FORMULAT DE O ALTĂ PERSOANĂ

2

## Analizează!

Costin vrea să o convingă pe Alexandra să se înscrie la „Clubul de lectură” din școală.

- Eu m-am înscris la „Clubul de lectură”. Înscrie-te și tu! zice Costin.

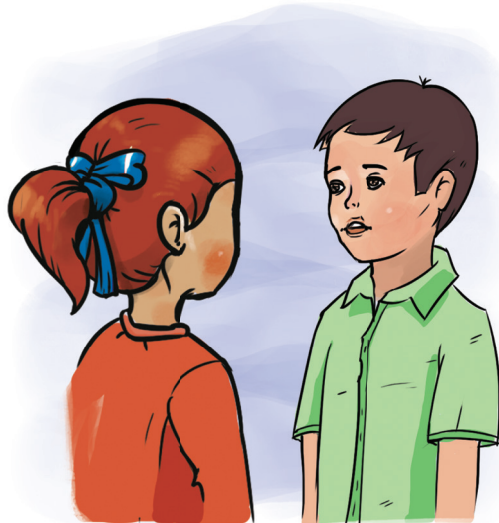
- Eu citesc acasă, am multe cărți, a răspuns Alexandra.

- Și eu am în biblioteca mea multe volume, a spus Costin.

- Atunci de ce te mai duci la club? întreabă Alexandra.

- Merg pentru că acolo am cunoscut mulți copii și lucrăm în echipă la diferite proiecte. Atunci când unul dintre noi găsește informații interesante, le prezintă la club, deoarece am învățat acolo să colaborăm și să împărtășim din experiența noastră, a argumentat Costin.

- Mi se pare interesant ceea ce îmi povestești. Prin urmare mă voi înscrie și eu la „Clubul de lectură”.



• A reușit Costin să o convingă pe Alexandra să se înscrie la Clubul de lectură?

• Enumeră argumentele pe care Costin le-a prezentat Alexandrei.

• Ce alte argumente ai mai putea da tu, pentru a o convinge pe Alexandra?

## Descoperă!

Alege și transcrie condițiile care consideri că au stat la baza acceptării argumentelor lui Costin:

a) Argumentele au fost rostite clar, pe înțelesul Alexandrei.

b) Argumentele prezentate au importanță pentru Alexandra.

c) Argumentele au fost bine explicate.

d) Argumentele au fost în număr mic.

e) Argumentele au fost în număr suficient.



## DREPTUL LA EDUCAȚIE

Orice copil are dreptul la educație.



## AFLĂ MAI MULTE!

Educația te pregătește pentru viață, îți dezvoltă respectul pentru drepturile omului și te formează pentru a fi înțelegător și tolerant.



## JOC DE ROL

„Convinge-mă!”

Aveți la îndemână două pahare realizate din materiale diferite (plastic, sticlă), un pix și un stilou, un caiet mic și unul mare.

Jocul se desfășoară astfel: un coleg cere unul dintre obiecte, iar celălalt încearcă prin argumente relevante și la obiect, să-l convingă să-l aleagă pe celălalt, din aceeași gamă.



## PORTOFOLIU

Realizează un colaj cu tema „Școala - trecut - prezent - viitor”.



## E bine să reții!

În funcție de complexitatea lor, argumentele pot fi minore sau majore. Un argument major poate conține unul sau mai multe argumente minore.

Pentru a fi acceptat, un argument trebuie să fie: bine structurat, să conțină idei care au importanță pentru interlocutori, să explice toate datele pentru a nu lăsa loc de interpretări sau neînțelegeri.

## Aplică!

1. Dezvoltă argumentul de mai jos, astfel încât să devină mai ușor de acceptat de către interlocutor.

„E bine să mergi la școală, pentru că te întâlnești cu colegii...”

2. Cu ce argumente ai putea să-l convingi pe unul dintre colegii tăi că afirmația „Cine are carte, are parte.”, este adevărată?

3. Realizează schema pe caiet și completeaz-o, argumentând, de fiecare dată, ideea pe care ai folosit-o.

### Dreptul la educație presupune:



4. Construiește un argument care să justifice concluzia de mai jos, folosind în exprimare: *pentru că, fiindcă, atunci când, în cazul în care.*

*În concluzie, școala pregătește copilul pentru viață.*

## Analizează!

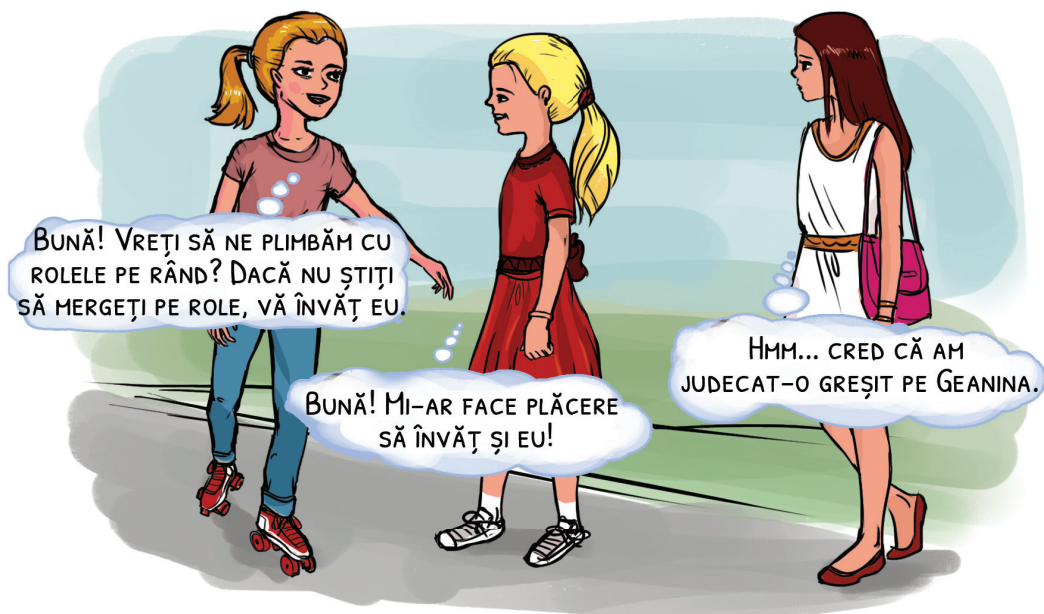
Geanina este o fată veselă. Anul acesta s-a mutat de la o altă școală la clasa a V-a B. Îi place să citească povești și să se plimbe cu rolele. Are o pereche de role rămase de la surorile ei mai mari. Poartă cu drag și hainele care lor le-au rămas mici.

Astăzi a ieșit să se plimbe cu rolele în parc.

- Vera, uite-o pe Geanina, noua noastră colegă! Hai să ne jucăm cu ea! a spus entuziasmată Mădălina.

- Nu vreau să ne jucăm cu ea. E la fel ca frații gemeni din clasa a V-a A, care poartă hainele de la fratele lor mai mare și n-au niciodată haine noi, moderne. Nu cred că avem ce să discutăm cu ea. După ce îmi vor cumpăra părinții role, voi învăța să merg cu ele mult mai bine decât merge ea.

Geanina se apropie:



- Care era părerea Verei despre Geanina?
- Cum este Geanina în realitate?
- Ce a constatat la final Vera?

## Descoperă!

- Vera, colega Geaninei, avea convingerea (părerea fermă) că nu ar trebui să se joace, să discute, să colaboreze cu acei copii care nu au haine noi și care nu sunt îmbrăcați modern.

De ce crezi că Vera avea această părere?



### E bine să reții!

Stereotipiile sunt convingeri, credințe sau idei fixe, pe care oamenii le au despre trăsăturile și/ sau comportamentele tuturor membrilor unui grup social, fără a lua în considerare diferențele individuale ale persoanelor din cadrul grupului.

Stereotipiile pot fi pozitive sau negative și sunt lipsite de fundament.

Deseori oamenii au stereotipii legate de: naționalitate, vârstă, religie, gen, rasă, situația economică a familiei, locul natal etc.

- Vera a judecat-o pe Geanina, fără să o cunoască cu adevărat. Astfel, și-a format o părere greșită.

Cum te-ai simți dacă ai fi în locul Geaninei și ai ști ceea ce gândește Vera?

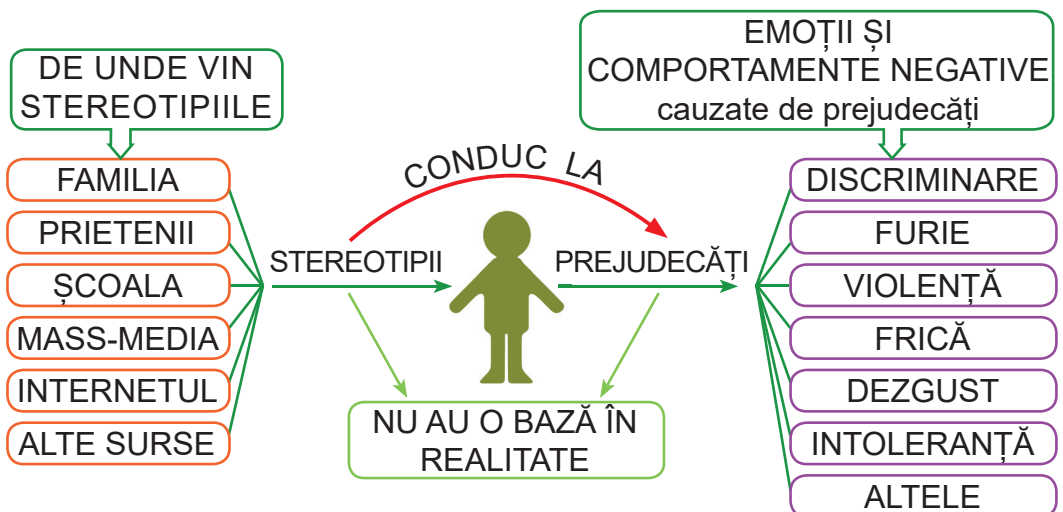


preconceput = admis, adoptat dinainte, fără a cerceta mai întâi

### E bine să reții!

Prejudecățile sunt idei *preconcepute*, adesea eronate, pe care și le face cineva despre o persoană, de obicei, fără să cunoască direct faptele.

Prejudecata este o atitudine negativă față de fiecare persoană ce face parte dintr-un grup, care se manifestă doar din simplul motiv că persoana aparține acestui grup.



## Aplică!

1. Cunoști situații în care anumite categorii de persoane sunt judecate greșit? Alege dintre categoriile de mai jos și dă exemplu.

- copiii de alte etnii;
- fetele care ascultă muzică hip-hop;
- famiiliile sărace;
- băieții care se îmbracă rock;
- persoanele cu dizabilități;
- oltenii, moldovenii, ardelenii etc.;
- alte categorii de persoane.



2. Împărțiți-vă în grupuri, dezbateti una dintre stereotipii:

- Elevii slabi la învățătură nu au opinii demne de luat în seamă.
- Băieții cu părul lung sunt neserioși.
- Fetele care învață foarte bine sunt tocilare.
- Oamenii bătrâni au doar idei învechite.

3. Magda trebuie să se așeze pe unul dintre cele două scaune neocupate. Are de ales între locul de lângă băiatul rocker (ei nu îi place rockul) și cel de lângă fetița grasă (ea nu are prieteni mai mici ca vârstă).

- Ce prejudecăți ar putea să aibă în legătură cu cei doi copii care i-ar putea fi colegi de călătorie?
- Unde crezi că se va așeza? Argumentează.
- Dacă ai fi în locul ei, ce loc ai alege? Argumentează.



4. Consideri că prejudecățile pot fi un obstacol în relațiile cu cei din jur? Argumentează!



## DREPTUL DE A NU FI DISCRIMINAT

Toți copiii au aceleași drepturi, indiferent de rasă, naționalitate, gen, dizabilități, religie, limbă, cultură, vârstă, opinie.



### AFLĂ MAI MULTE!

Instituția *Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării* desfășoară activitate în domeniul discriminării astfel: previne, mediază, constată, investighează și sancționează faptele de discriminare, apoi monitorizează cazurile și acordă sprijin victimelor discriminării.



### ALĂTURI DE COLEGI

Lucrați în perechi față cu băiat.

Formulați, separat de coleg, opinii cu privire la afirmațiile:

- *Fetele sunt sensibile.*
- *Băieții nu trebuie să plângă.*

Comparați-vă opiniile cu ale colegului. Ce constatați?



### PORTOFOLIU

Redactează un scurt eseu în care să prezinți argumente care să susțină proverbul „Ce ție nu-ți place, altuia nu-i face!”

5. Argumentează pro sau contra pentru afirmația:

*Persoanele cu dizabilități sunt neajutorate.*

Enumeră câteva motive care vin în sprijinul opiniei tale.

Desenați pe tablă un organizator grafic, ca cel de mai jos, și scrieți opiniile voastre în rubrica potrivită.

Pro	Persoanele cu dizabilități sunt neajutorate.	Contra

6. Găsiți exemple de stereotipii și prejudecăți care pot conduce către violență sau discriminare. Cum pot fi combătute acestea?



## Metoda „Brainstorming”

(Furtună de idei)

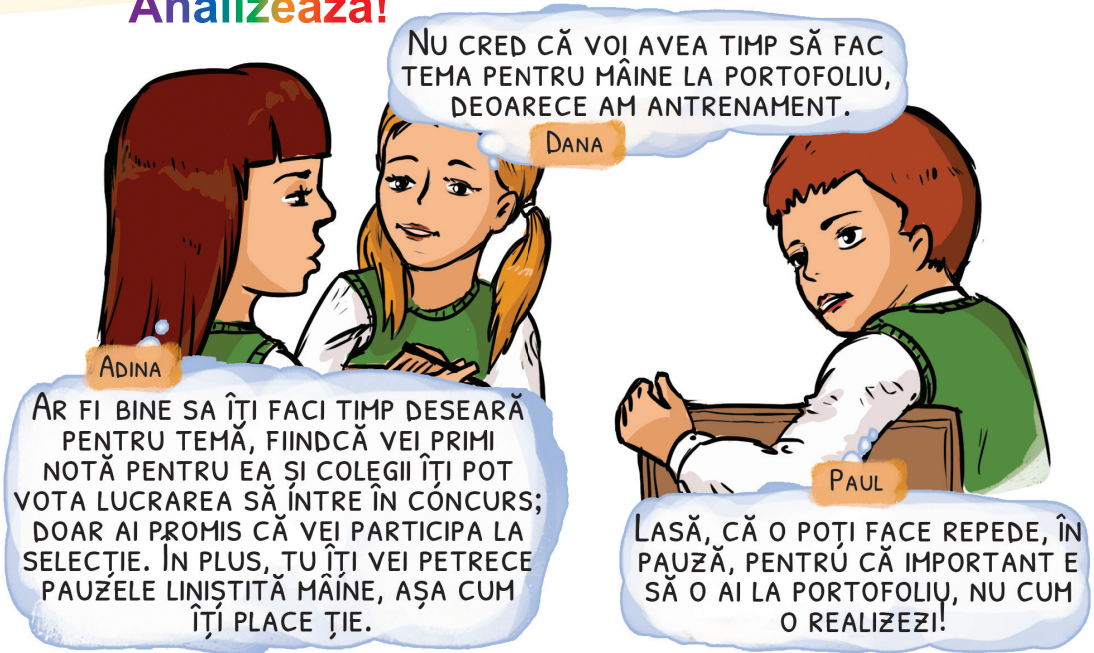
Enumerați cât mai multe argumente contra stereotipiilor și prejudecăților.

## Spune-ți părerea!

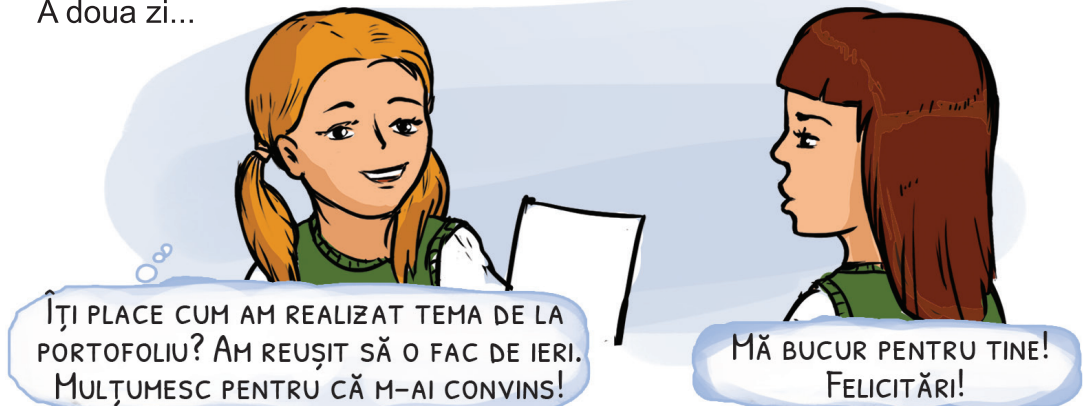
Raul este elev în clasa I. S-a împrietenit cu un băiețel de o altă etnie. Are și altă religie. În fiecare zi, Raul îi povestește fratelui mai mare despre jocurile cu prietenul său, dar nu îi pronunță numele și nici etnia.

- De ce crezi că Raul ascunde unele lucruri de fratele său?
- Consideri că procedează corect?
- Cum ai reacționa dacă ai fi fratele lui mai mare și ai afla de etnia și religia prietenului?

## Analizează!



A doua zi...



- Ce o frământă pe Dana?
- Ce a sfătuit-o Paul? Dar Adina?
- De ce crezi că Dana a urmat sfatul Adinei?
  - a) Dana era prietenă cu Adina;
  - b) Adina a fost mai convingătoare decât Paul;
  - c) Adina a forțat-o/ a constrâns-o/ a amenințat-o pe Dana.

## Descoperă!

- Adina a avut puterea de a o convinge pe Dana să își facă tema acasă, nu în pauză. Enumeră argumentele pe care Adina i le-a prezentat Danei.
- Asociază argumentele enumerate în partea stângă a organizatorului grafic cu emoțiile, convingerile, interesele și nevoile enumerate în partea dreaptă a acestuia. Unuia dintre argumente i se potrivesc două enunțuri.

1. Dana va primi notă pentru temă.
2. Colegii pot vota lucrarea Danei pentru a o trimite în concurs.
3. Dana a promis că va participa la selecția pentru concurs.
4. Dana își va petrece pauzele liniștită, așa cum îi place.

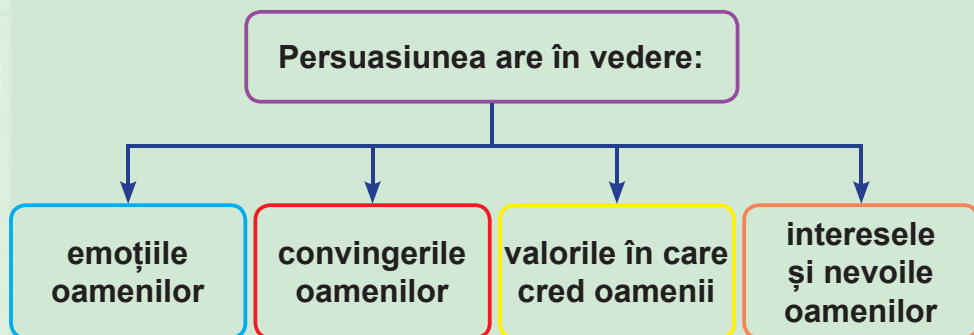
- a. **Nevoia de a se afirma în concurs.**
- b. **Valoarea morală în care Dana crede, conform căreia e bine să ne îndeplinim promisiunile.**
- c. **Interesul de a primi o notă.**
- d. **Convingerea că poate fi apreciată de către colegi.**
- e. **Starea de bine (emoția) pe care Dana o va avea în pauze.**



### E bine să reții!

Persuasiunea este acțiunea, darul sau puterea de a convinge pe cineva să creadă, să gândească sau să facă un anumit lucru.

Persuasiunea se realizează cu ajutorul argumentelor logice.



Este indicat să avem un limbaj persuasiv atunci când dorim să convingem. Limbajul persuasiv presupune să formulezi, pe cât posibil, afirmații/ enunțuri pozitive (fără a folosi negația „nu”) și să înlocuiești cuvintele/ expresiile care ar putea deranja interlocutorul cu altele care ar fi pe placul acestuia.

## Aplică!

1. Alege formulările potrivite unui limbaj persuasiv și transcrie-le pe caiet.

a) Nu uita .../Să-ți aduci aminte...(Să reții...)

b) Nu te gândi la ce e mai rău.../Gândește-te la ce este mai bine...

c) Alege varianta potrivită.../Poți să alegi...

d) Cum te-ai fi simțit în locul meu...? /Nu mă înțelegi...

e) Vreau să înțelegi.../Doresc să mă crezi...

f) Îmi dau seama ce simți.../Înțeleg ce vrei să spui...

g) Trebuie să ai încredere.../Nu trebuie să te îngrijorezi...

h) Starea ta.../Emoțiile, sentimentele tale...

i) Fă cum vrei.../Acționează cum consideri potrivit...

2. Scrie pe o foaie programul tău dintr-o zi de școală. Fă schimb de foi cu colegul de bancă. Încearcă să aduci argumente convingătoare pentru ca el să facă o modificare în program.

L-ai convins? Ce ai constatat?

3. Imaginează-ți că unul dintre colegii de clasă deranjează mai tot timpul orele.

Folosind persuasiunea, scrie argumentele cu ajutorul cărora l-ai putea convinge să-și schimbe atitudinea prin care el încalcă drepturile celorlalți colegi sau îi împiedică să-și îndeplinească responsabilitățile.

4. Prezintă o situație în care ai folosit persuasiunea sau o situație în care cineva a folosit persuasiunea în relație cu tine.

## Spune-ți părerea!

De ce nu sunt suficiente întotdeauna doar argumente logice pentru a convinge o persoană și este nevoie să apelăm la latura emoțională, gândindu-ne la nevoile celuilalt?

„Dacă ai încredere în tine însuți, inspiri încredere altora.”  
Goethe

### AFLĂ MAI MULTE!



Atunci când dorim să convingem, să determinăm pe cineva să ne accepte punctul de vedere sau să acționeze într-un anumit fel, urmărind doar câștigurile proprii, fără să ne intereseze de persoana în cauză, vorbim de manipulare, nu de persuasiune.

### PORTOFOLIU



Realizează o hartă a persuasiunii, în care să prezinți ceea ce ai învățat despre persuasiune, folosind îndemnuri, simboluri, semne grafice, desene, organizatori grafici etc.

## RECAPITULARE (UNITATEA 2)

**1.** Caută în rebus cuvinte care definesc emoții și comportamente negative.



Care pot fi cauzele acestora?

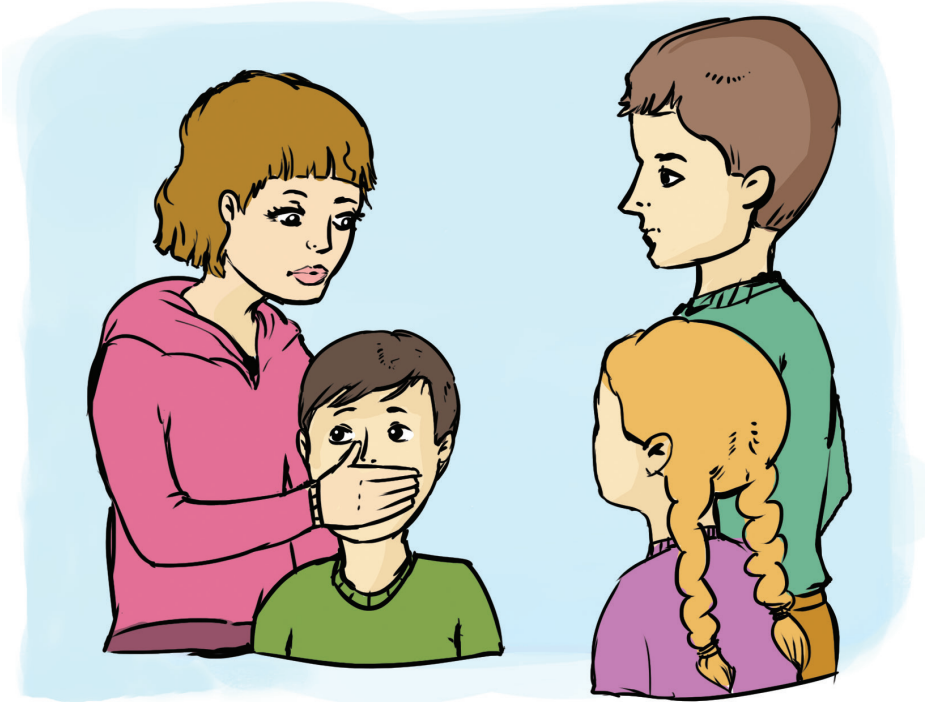
- a) înțelegerea;
- b) prejudecățile;
- c) faptele;
- d) altele... care?

Argumentează răspunsul tău.

A	F	U	R	I	E	P	R	T	Z	V	M
S	R	F	G	H	V	I	M	L	O	K	G
D	I	S	C	R	I	M	I	N	A	R	E
J	C	C	R	Z	O	Q	V	A	D	J	L
I	A	O	E	R	L	U	L	F	X	V	O
G	B	A	D	D	E	Z	G	U	S	T	Z
N	E	L	I	S	N	L	M	C	U	P	I
I	R	A	N	L	T	J	H	G	N	T	E
R	A	S	T	F	A	M	I	L	I	E	S
E	O	L	A	P	N	E	S	I	G	U	R
I	N	T	O	L	E	R	A	N	T	A	T

**2.** Scrie cuvinte cu sens opus celor găsite la exercițiul anterior și alcătuiește enunțuri cu acestea.

**3.** Spune-ți părerea cu privire la dreptul care i-a fost încălcat copilului din imagine. Argumentează-ți părerea.



**4.** Cum procedezi în situațiile prezentate mai jos? Argumentează de fiecare dată răspunsul.

- a) ai un coleg care stă retras în toate pauzele;
- b) un coleg în scaun cu roțile nu reușește să urce pe rampa de acces în școală, deoarece o roată i s-a blocat;
- c) o colegă aruncă pe jos cotorul de la măr.

**5.** Ai putea fi prieten cu copiii din imagine? Argumentează.



**6.** „PRO și CONTRA”

E bine să existe cooperare sau competiție?

Scrive argumente pro și contra atât pentru cooperare cât și pentru competiție.

**7.** Colegii nu doresc să meargă în excursie alături de Liviu, deoarece ieri a îmbrâncit-o pe Coralia.

- Precizează ce drept i s-a încălcat Coraliei.
- Scrive opinia ta în legătură cu decizia colegilor lui Liviu.
- Identifică în clasă un coleg ce are o opinie diferită de a ta.

Comparați-vă opiniile.

- Folosiți persuasiunea pentru a vă convinge unul pe celălalt de valabilitatea opiniei voastre.

## EVALUARE (UNITATEA 2)

### (EVALUAREA PORTOFOLIULUI)

Evaluați portofoliul realizat pe parcursul unității 2 de învățare, „Argumentarea unui punct de vedere personal”, urmărind criteriile din modelul fișei de evaluare.

**Indicație:**

Realizează fișa de evaluare a portofoliului pe o coală, conform modelului de mai jos. Pentru acest lucru poți utiliza mijloace tehnologice computerizate (laptop, computer, tabletă etc.).

Model fișă de evaluare

Lucrarea de portofoliu	Criterii de evaluare	Punctaj	Autoevaluare	Evaluare cadru didactic
<b>Lucrarea 1</b>	realizarea temelor de portofoliu	0,50 p		
	respectarea cerinței/ corectitudine	0,25 p		
	originalitate	0,25 p		
<b>Total puncte lucrarea 1</b>		<b>1 punct</b>		

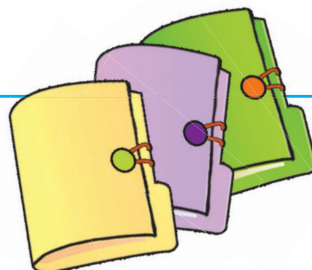
**Indicație:**

Fiecare lucrare din portofoliu se va evalua conform modelului de mai sus. Se adună punctajele totale obținute pentru fiecare lucrare din portofoliu. 8 lucrări x 1 punct - 8 puncte

Aspectul general al portofoliului (modalitatea de prezentare a temelor, aspectul îngrijit al lucrărilor etc.) - 1 punct

Se acordă 1 punct din oficiu.

Total - 10 puncte.



# UNITATEA

## 3

### DREPTURI ȘI RESPONSABILITĂȚI ALE COPILULUI

*„Atunci când sunt în joc drepturile copiilor, nu trebuie să fim martori tăcuți.”*

**Carol Bellamy**

#### CONȚINUTURI:

##### **Convenția ONU cu privire la drepturile copilului**

- Principiile generale ale convenției: prioritatea intereselor copilului, non-discriminarea, participarea copiilor la problemele care îi privesc

##### **Drepturi ale copilului; responsabilități asociate acestora**

- Exemplificarea unor drepturi în contexte concrete
- Corelarea drepturilor cu responsabilitățile asociate

##### **Modalități de exercitare a drepturilor și de asumare a responsabilităților**

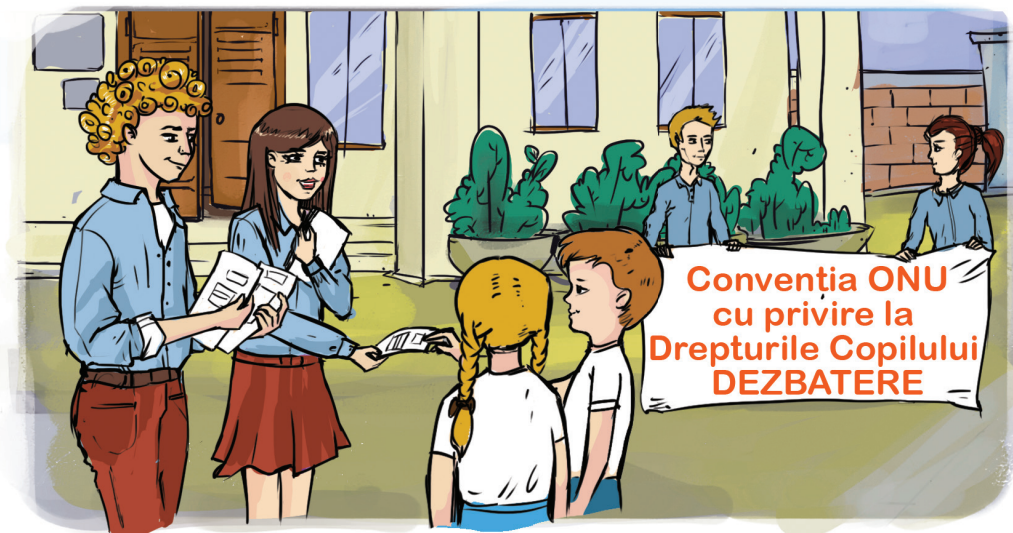
- Copiii, promotori ai propriilor drepturi
- Școala ca spațiu de exprimare/ exercitare/ asumare de către copii a drepturilor și responsabilităților

# 3

## CONVENȚIA ONU CU PRIVIRE LA DREPTURILE COPILULUI

PRINCIPIILE GENERALE ALE CONVENȚIEI: PRIORITATEA INTERESELOR COPILULUI, NON-DISCRIMINAREA, PARTICIPAREA COPIILOR LA PROBLEMELE CARE ÎI PRIVESC

### Analizează!



Elevii de gimnaziu au primit pliante din partea elevilor de liceu. Iată ce scria în pliante!

**Indiferent că ești copil sau adult, drepturile tale trebuie respectate.**

Cea mai importantă organizație internațională din lume care are misiunea de a asigura pacea mondială și respectarea drepturilor este Organizația Națiunilor Unite (ONU), organizație care are în prezent 194 de state membre.

UNICEF (Fondul Internațional de Urgență pentru Copii al Națiunilor Unite) este o agenție creată de ONU, care oferă asistență umanitară pentru sănătate, educație și protecție copiilor.

Copiii au nevoie de protecție specială pentru a crește și a se dezvolta. De aceea, a fost necesar un document special, un act internațional în care să fie cuprinse drepturile copiilor din întreaga lume. Acest act se cheamă „Convenția cu privire la Drepturile Copilului” și a fost emis de UNICEF.

## Descoperă!

Elevii clasei a V-a s-au hotărât să meargă împreună la dezbateră organizată de către elevii de liceu. La ora de educație socială, profesorul i-a întrebat ce au aflat la dezbateră. Elevii au răspuns:

PRIN SEMNAREA CONVENȚIEI ONU CU PRIVIRE LA DREPTURILE COPILULUI, ȚĂRILE ȘI-AU LUAT ANGAJAMENTUL DE A ASIGURA CONDIȚIILE NECESARE PENTRU RESPECTAREA DREPTURILOR TUTUROR COPIILOR.



### E bine să reții!

**Convenția ONU cu privire la Drepturile Copilului** este un document care cuprinde 54 de articole (enunțuri), iar în 41 dintre acestea sunt prezentate drepturile copiilor. Celelalte articole prezintă modul în care statele trebuie să urmărească și să sprijine respectarea Convenției. Convenția ONU cu privire la Drepturile Copilului are la bază principii (idei) generale care ghidează întreaga activitate de protecție a copilului (art. 2, art. 3, art. 12).

#### Principiile convenției

**Prioritatea intereselor copilului**

În orice decizie și acțiune care se întreprinde cu privire la copil, trebuie să primeze interesul superior al copilului.

**Non-discriminarea**

Toți copiii, indiferent de rasă, culoarea pielii, sex (gen), limbă, religie, etnie, statut social sau economic, dizabilități, beneficiază de toate drepturile, fără discriminare.

**Participarea copiilor la problemele care îi privesc**

Copilul are dreptul de a-și exprima opinia atunci când adulții iau hotărâri care îl privesc.

## INFORMEAZĂ-TE!

Poți citi articolele Convenției cu privire la Drepturile Copilului, pe înțelesul tău, în anexa de la finalul manualului!

Vrei să citești varianta oficială a Convenției? Accesează adresa de web [www.unicef.ro](http://www.unicef.ro).



## AFLĂ MAI MULTE!

UNICEF a emis *Declarația Drepturilor Copilului* la 20 noiembrie 1959. Abia după 30 de ani, la 20 noiembrie 1989, în urma unor negocieri anevoioase, Adunarea Generală a ONU adoptă *Convenția ONU cu privire la Drepturile Copilului*.

Ziua Internațională a Drepturilor Copilului se sărbătorește pe 20 noiembrie, în fiecare an.

## Știai că...

Limbile oficiale în care este scrisă Convenția sunt: arabă, chineză, engleză, franceză, rusă și spaniolă. Celelalte state au tradus Convenția.



## PORTOFOLIU

Realizează o carte poștală sau câteva timbre poștale cu ocazia sărbătoririi Zilei Internaționale a Drepturilor Copilului.

Fondul Internațional de Urgență pentru copii al Națiunilor Unite (UNICEF)

United Nations International Children's Emergency Funds	- Unite Națiunilor Internațional pentru Copii de Urgență - Fondul
---	---



## Aplică!

**1.** Sub pretextul că nu ar avea loc în clasă cu scaunul cu rotile, unei eleve i s-a refuzat mutarea de la o altă școală.

Care este principiul ce ar trebui aplicat în cazul deciziei privind eleva cu dizabilități?

**2.** Scrieți pe tablă o listă cu întrebări despre situația prezentată la exercițiul anterior.

Găsiți răspunsuri la întrebări.

Ce constatați cu privire la răspunsurile/soluțiile găsite?

**3.** Părinții unui elev de la clasa I au divorțat. Ei au hotărât ca elevul să se mute cu mama lui în altă localitate. Deși acesta și-a exprimat opinia în legătură cu faptul că nu dorește să se mute la altă școală, mama sa îl va înscrie la școala din localitatea unde urmează să locuiască.

• Consideri că în cazul prezentat se respectă principiul participării copiilor la problemele care îi privesc?

• De ce crezi că părinții nu țin cont de părerea copilului lor?

a) Nu îi interesează părerea lui;

b) Consideră că e decizia cea mai bună pentru binele copilului;

c) Nu au altă posibilitate în acest moment;

d) Îl consideră prea mic pentru a-i fi luată în considerare părerea.

e) Alt motiv... Care?

# DREPTURI ALE COPILULUI RESPONSABILITĂȚI ASOCIATE ACESTORA (I)

3

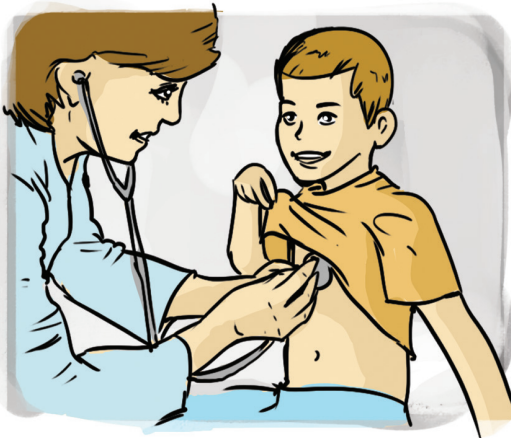
## EXEMPLIFICAREA UNOR DREPTURI ÎN CONTEXTE CONCRETE

România a fost printre primele state care au ratificat Convenția ONU cu privire la Drepturile Copilului, prin Legea nr. 18 din 28 septembrie 1990.

După semnarea Convenției, România și-a propus îmbunătățirea situației copiilor, prin respectarea normelor de protecție și a drepturilor acestora.



# Analizează!



## Descoperă!

1. Asociază imaginile de pe pagina anterioară cu drepturile pe care le exemplifică:

- a) Dreptul la joc și activități recreative;
- b) Dreptul la informare corespunzătoare;
- c) Dreptul la un mediu natural nepoluat;
- d) Dreptul la liberă exprimare.
- e) Dreptul la familie;
- f) Dreptul la educație;
- g) Dreptul la sănătate și servicii medicale;



2. După ce se naște, copilul este înregistrat cu un nume și i se eliberează certificatul de naștere, act ce cuprinde date personale de identificare: numele de familie, prenumele, codul numeric personal, data și locul nașterii, numele părinților, sexul. Astfel, copilului i se respectă dreptul la identitate.

- Tu ai certificat de naștere? Îți cunoști datele de identitate?
- Care ar putea fi urmările faptului că, pentru unii copii, părinții nu se îngrijesc să îi înregistreze și, astfel, nu au un document care să le ateste identitatea?



### E bine să reții!

Copiii beneficiază de toate drepturile omului, dar în același timp și de drepturi speciale. Aceste drepturi speciale sunt precizate în Convenția ONU cu privire la Drepturile Copilului.

Drepturile copiilor pot fi clasificate în 4 categorii:

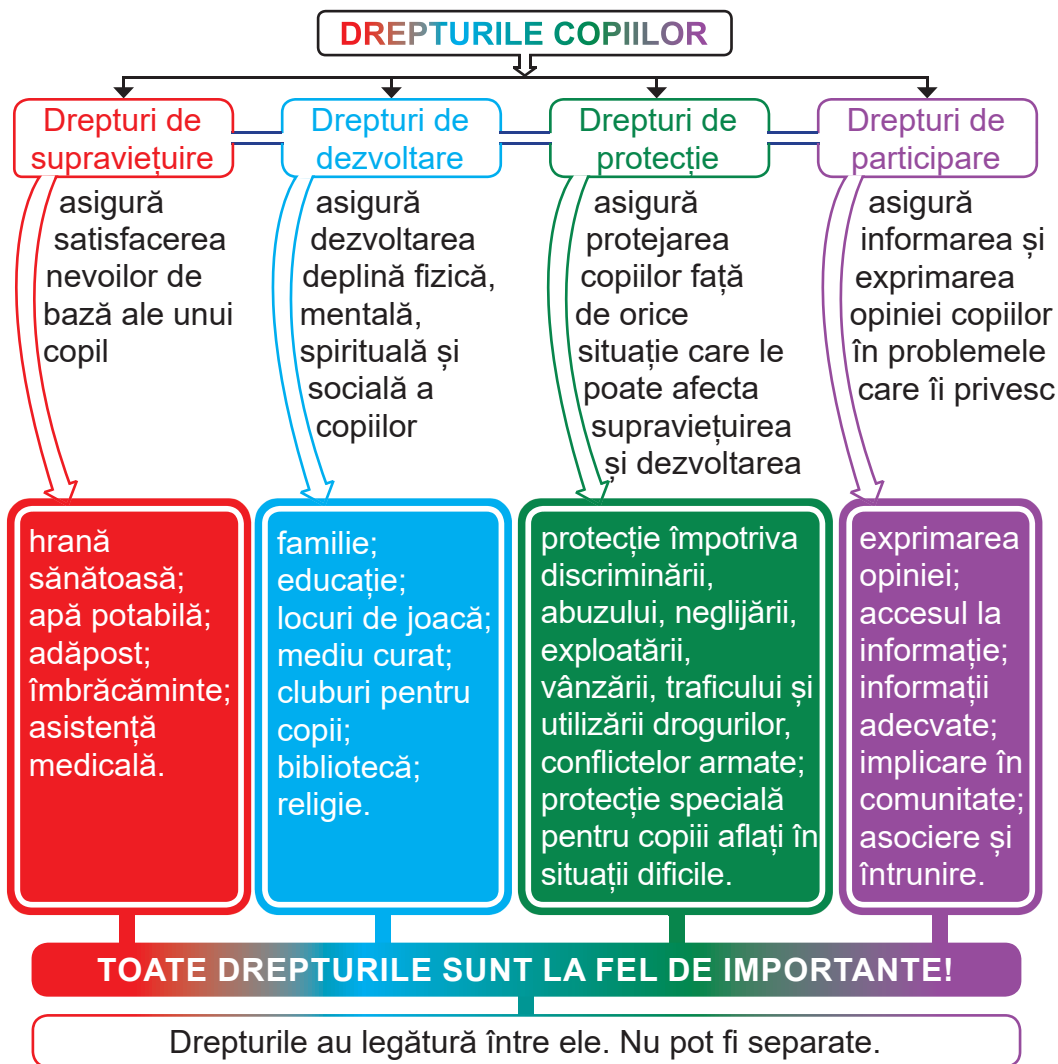
- drepturi de supraviețuire;
- drepturi de dezvoltare;
- drepturi de protecție;
- drepturi de participare.

Primii responsabili pentru protejarea copiilor sunt părinții sau reprezentanții legali ai acestora.

Atunci când îți sunt încălcate drepturile trebuie să ceri ajutor. Poți discuta cu părinții, profesorii, poți apela la instituțiile statului care ocrotesc copiii: Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului, Avocatul Copilului etc.

Există asociații și fundații neguvernamentale care sunt create cu scopul de a proteja copiii: Telefonul copilului 116 111 etc.

Nicio persoană, nicio instituție, niciun stat nu are voie să încalce sau să limiteze drepturile copilului.



## Aplică!

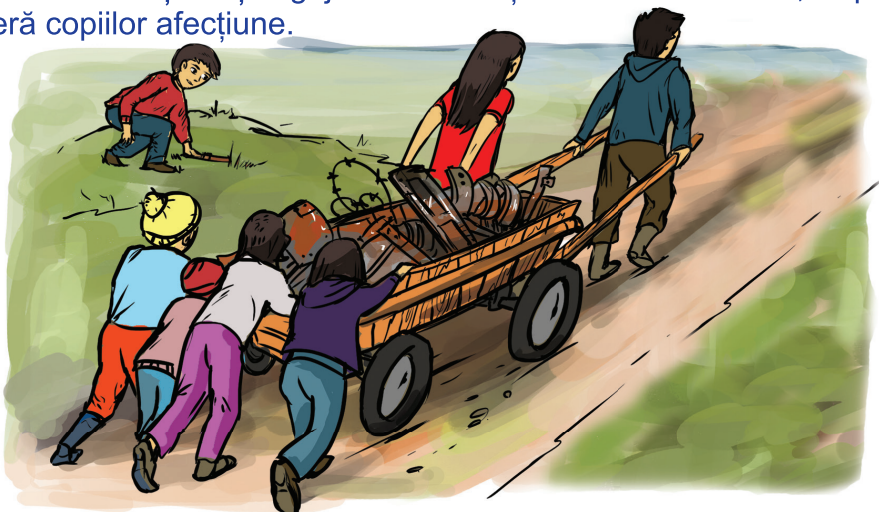
1. „ – Ei, puștilor, ați mâncat ceva azi?
  - N-am mâncat de azi-dimineață, răspuse băiatul cel mare.
  - N-aveți, prin urmare, nici tată, nici mamă? Întrebă Gavroche.
  - Iertați-mă, domnule, avem și tată și mamă, dar nu știm unde sunt. Gavroche scoase dintr-un buzunar un *gologan*.
 Fără să le dea răgaz puștilor să se mire, îi împinse pe amândoi înaintea lui în brutărie, puse gologanul pe tejghea și comandă:
  - Băiete! Pâine de un gologan!”

(Mizerabilii de Victor Hugo)

gologan = monedă de mică valoare

- Care crezi că era motivul pentru care puștii erau nemâncați?
- Ce drept le-a fost încălcat copiilor în momentul când au fost abandonați de către părinți?
- Ce gest a făcut Gavroche pentru cei doi copii abandonați?
- Cine crezi că ar mai putea ajuta copiii cărora li s-au încălcat drepturile?
- Care sunt drepturile de care ar trebui să beneficieze cei doi puști?

**2.** Cei cinci copii fac parte dintr-o familie numeroasă. Acasă mai au un frățior de care are grijă o soră mai mare. Părinții copiilor lucrează la un centru de reciclare a fierului vechi. Copiii lucrează alături de părinții lor toată ziua. Familia câștigă puțini bani, care abia le ajung să-și procure hrana de zi cu zi și să-și îngrijească locuința. Familia este unită, iar părinții le oferă copiilor afecțiune.



- Care dintre următoarele drepturi le sunt încălcate copiilor în situația prezentată?
- |                           |   |
|---------------------------|---|
| a) Dreptul la educație;   | d) Dreptul la joc și activități recreative; |
| b) Dreptul la familie;    | e) Dreptul la exprimarea opiniei;           |
| c) Dreptul la identitate; | f) Alte drepturi... Care?                   |
- De ce crezi că familia acceptă această situație?
  - Cine ar trebui să sprijine familia pentru ca acești copii să beneficieze de toate drepturile?
  - Cum te-ai putea implica tu în rezolvarea problemelor acestor copii?
  - Enumeră drepturile de care consideri că beneficiază copiii din situația prezentată.
- 3.** Cui ai cere ajutorul dacă:
- ai fi abuzat de către colegi;
  - ai fi solicitat/ obligat să muncești împotriva voinței tale;
  - ți s-ar interzice să te joci alături de alți copii, de către părinții acestora.



## AFLĂ MAI MULTE!

Pentru a pune cât mai bine în practică prevederile Convenției cu privire la Drepturile Copilului, Parlamentul României a adoptat în anul 2004 legea 272, privind drepturile copilului.



## JOC DE ROL

Alături de colegul de bancă interpretează rolul reporterului și al unui elev care a descoperit că prietenului său i s-a încălcat unul dintre drepturi.

## SFATURI

☞ Apelează *telefonul copilului* doar dacă ai un motiv bine întemeiat!

☞ Dacă te simți în nesiguranță în familie, povestește unui profesor, psihologului școlar sau unui adult în care ai încredere. Aceștia îți pot da sfaturi și te pot ajuta.

☞ Dacă te simți în nesiguranță la școală sau în oricare alt loc, povestește părinților. Ei te vor ocroti.



## PORTOFOLIU

Imaginează-ți cum ar arăta o zi în care nu am mai avea obligația de a respecta drepturile celorlalți și ilustreaz-o.

**4.** Ce drepturi îți sunt respectate atunci când:

- ◆ Mergi la școală.
- ◆ Ai certificat de naștere.
- ◆ Desfășori activități care te relaxează.
- ◆ Beneficiezi de alocația de stat pentru copii.

*Alocația de stat pentru copii este o sumă de bani pe care statul o acordă, în mod nediscriminatoriu, ca o formă de ocrotire, tuturor copiilor, până la vârsta de 18 ani.*

*Dacă la împlinirea acestei vârste, aceștia urmează cursurile liceale sau profesionale, vor beneficia de alocație până la terminarea cursurilor.*

## Știi că...

Dacă nu ai certificat de naștere nu poți beneficia de alocația de stat pentru copii.

**5.** Compară cele două știri apărute într-un ziar local, precizând: dacă promovează sau nu drepturile copilului, dacă sunt bazate de stereotipii și prejudecăți, care sunt drepturile respectate, care sunt cele încălcate, dacă știrile sunt bazate doar pe fapte reale sau și pe presupuneri.

*La inaugurarea Parcului din localitatea noastră, peste 200 de copii de diferite vârste s-au putut înscrie la atelierile de lucru deschise și s-au organizat în echipe pentru desfășurarea unor concursuri. Voia bună i-a cuprins pe toți: părinți, copii, bunici.*

*Între pereții crăpați ai unei case mici, își duc viața 7 suflete. Stănică, băiatul cel mare ar fi trebuit să fie în clasa a V-a. Nu merge la școală. Nici frații săi nu merg. Probabil nu vor merge niciodată la școală.*

# DREPTURI ALE COPILULUI RESPONSABILITĂȚI ASOCIATE ACESTORA (II)

## CORELAREA DREPTURILOR CU RESPONSABILITĂȚILE ASOCIATE

### Analizează!



### Metoda „Brainstorming”

Scrieți pe tablă sau pe o coală de flipchart cât mai multe idei despre ceea ce vă inspiră simbolul/ sigla alăturată.

- Identifică ce drept îți este respectat în acest moment, în timp ce profesorul îți prezintă lecția.
- Care sunt responsabilitățile pe care le ai acum, când te afli în timpul orei de curs?
- Consideri că profesorul tău are drepturi? Dar responsabilități? Dacă da, enumeră câteva dintre acestea.

### Descoperă!

- Ce s-ar întâmpla dacă tu nu ți-ai îndeplini responsabilitățile din timpul orei de curs?
- Ce s-ar întâmpla dacă mai mulți elevi din clasă nu și-ar îndeplini responsabilitățile din timpul orei de curs?
- Ce s-ar întâmpla dacă profesorul nu și-ar îndeplini responsabilitățile?



### E bine să reții!

Copiii au drepturi și responsabilități. Responsabilitatea este obligația de a efectua un lucru; răspundere.

Cea mai importantă responsabilitate a unui copil este să respecte drepturile celorlalți copii și drepturile adulților.

Drepturi	Responsabilități
la familie	să respecti membrii familiei
la educație	să frecventezi cursurile, să-ți pregătești temele, să respecti colegii, profesorii, personalul și regulile școlii
la exprimarea opiniei	să asculți și să respecti părerea celorlalți
la joacă și activități recreative	să desfășori activitățile fără a-ți face rău ție sau altora, în echilibru cu învățarea și cu alte activități
la protecție împotriva muncilor impuse	să desfășori activități casnice în conformitate cu vârsta și dezvoltarea ta fizică
la întrunire și asociere în grupuri cu alți copii	să accepți orice copil în grup, iar activitățile pe care le desfășori să nu încalce drepturile altora
la protecție împotriva violenței de orice fel	să nu folosești violența în nicio împrejurare
la asistență medicală	să fii grijuliu cu sănătatea ta
la protejarea vieții private	să respecti intimitatea și proprietatea celorlalți
de a nu fi discriminat	să nu-i discriminezi pe ceilalți

## Aplică!

- ◆ Exemplifică situații în care unii copii nu și-au îndeplinit responsabilitățile.
- ◆ Dacă un copil nu își îndeplinește unele dintre responsabilități, consideri că ar trebui pedepsit/ sancționat?

Dacă da, care ar putea fi sancțiunile date?

Dacă nu, care ar putea fi modalitatea prin care copilul ar fi convins/ determinat să-și îndeplinească responsabilitățile?



### ALĂTURI DE COLEGI - „Mingea fierbinte”

O minge se va lansa între elevi, care sunt așezați în formă de cerc. Jocul trebuie să se desfășoare foarte rapid (mingea este „fierbinte”).

Elevul care primește mingea va spune repede un drept și va arunca mingea către alt coleg care va spune o responsabilitate asociată acestuia.

# MODALITĂȚI DE EXERCITARE A DREPTURILOR ȘI DE ASUMARE A RESPONSABILITĂȚILOR

## 1. COPIII, PROMOTORI AI PROPRIILOR DREPTURI

Într-o localitate s-a organizat *Ziua naționalităților*, cu scopul ca elevii să-și promoveze propriile drepturi.



Cum ți se pare ideea desfășurării unei activități ca cea prezentată mai sus? Argumentează-ți răspunsul.



### Metoda „Brainstorming”

Scieți pe tablă cât mai multe idei de implicare a voastră în promovarea propriilor drepturi.

Folosind aceste idei, structurați un plan de acțiuni de implicare a voastră în promovarea propriilor drepturi. Amintiți-vă de responsabilitățile pe care le implică drepturile!

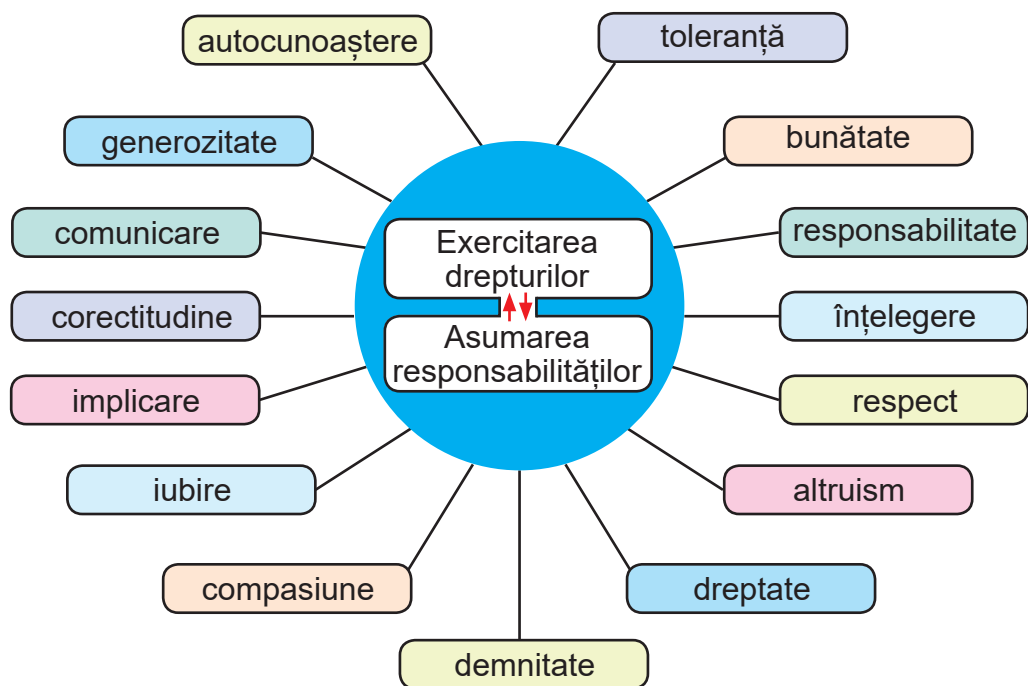


### E bine să reții!

Pentru a te simți protejat, trebuie să îți cunoști drepturile și să fii promotor al propriilor drepturi (să te implici în promovarea drepturilor tale).

Copiii pot fi promotori ai propriilor drepturi prin inițierea și desfășurarea unor activități ca: întâlniri de lucru cu alți copii, schimburi de experiență, expoziții, dezbateri alături de reprezentanți adulți, publicarea de articole în revistele școlare, realizarea și participarea la proiecte educaționale etc.

De asemenea, prin exemplul propriu de exercitare a drepturilor și de asumare a responsabilităților, putem fi promotori ai propriilor drepturi.



## Aplică!

**1.** Scrie un slogan care să-i îndemne pe copii la promovarea și respectarea propriilor drepturi și responsabilități.

**2.** Elaborează un miniproiect pentru promovarea unui drept al copiilor, pe baza următorului plan de documentare:

**1. Ce drept vrei să promovezi?**

Informează-te în rândul colegilor din școală ce drept li se încalcă cel mai adesea. Ai grijă să-ți notezi răspunsurile lor!

**2. Găsește modalitatea de promovare.**

Caută, în diferite surse de informare (manual, internet etc.), informații cu privire la modalitățile de promovare a drepturilor copiilor.

**3. Stabilește cum vei desfășura activitatea.**

Întreabă-ți părinții, colegii, prietenii, profesorii, cum ar desfășura ei înșiși activitatea pe care ți-ai propus-o. Notează-ți răspunsurile și alege-l pe cel care ți se pare adecvat și mai interesant.

**4. Pune-ți miniproiectul în practică.**

**5. Analizează-ți rezultatele.**

Concluziile formulate te vor ajuta să îți desfășori mai bine activitățile viitoare.

## 2. ȘCOALA CA SPAȚIU DE EXPRIMARE/ EXERCITARE/ ASUMARE DE CĂTRE COPII A DREPTURILOR ȘI RESPONSABILITĂȚILOR

Copiii își petrec o parte din viață la școală. Școala este instituția în care copilul își exercită în primul rând dreptul la educație. Pe de altă parte, școala îl formează pe copil pentru viață. Astfel, la școală copiii au posibilitatea să își exprime, să își exercite și să își asume multe dintre drepturile și responsabilitățile lor.

**1.** Enumeră drepturile pe care ți le exerciți la școală.

**2.** Scrie pentru fiecare responsabilitate dreptul asociat. Te poți ajuta de anexa de la sfârșitul manualului.

- să asculți cu atenție profesorul și colegii;
- să accepți toți colegii în clasă;
- să respecti regulile clasei din care faci parte;
- să respecti regulile din școală;
- să redai informații corespunzătoare;
- să rezolvi conflictele fără a folosi violența;
- să faci cunoscut autorităților statului, profesorilor, consilierului/ psihologului școlar sau părinților dacă ție sau altui copil i se încalcă un drept.

**3.** Identificați un caz de încălcare a drepturilor copilului la școală sau din mass-media.

Dezbateți acest caz și propuneți posibile măsuri de intervenție.

### Spune-ți părerea!

Argumentează de ce e important să te implici în promovarea drepturilor tale.

### JOC DE ROL



Împreună cu un coleg, interpretează rolul unui părinte și al copilului său.

Convinge-ți părintele să se implice într-o campanie de promovare a drepturilor copilului.

Cum te-ai simțit în rolul de părinte?



### ALĂTURI DE COLEGI



Formulați întrebări cu privire la drepturile și responsabilitățile copilului. (De exemplu: Drepturile copilului se schimbă în mediul online?)

Notați întrebările pe tablă și alegeți-o pe cea care vi se pare cea mai interesantă. Realizați o dezbatere pornind de la această întrebare și scrieți rezultatele/ concluziile discuțiilor pe o foaie de flipchart sau pe tablă.

## RECAPITULARE (UNITATEA 3)



### Metoda „Harta conceptuală”

Folosind informațiile prezentate mai jos și alte informații pe care le consideri potrivite, realizează o „hartă” a Drepturilor Copilului.

Consultă anexa de la sfârșitul manualului pentru a insera unele drepturi în „hartă”.

Pe pagina alăturată ai modele de „hărți”. Tu ai libertatea de a concepe propriul model. Fii original și creativ!

**20 noiembrie 1959, UNICEF a emis „Declarația Drepturilor Copilului”.**

**20 noiembrie 1989, Adunarea Generală a ONU adoptă „Convenția ONU cu privire la Drepturile Copilului”.**

**20 noiembrie, devine Ziua Internațională a Drepturilor Copilului.**

**Convenția ONU cu privire la Drepturile Copilului cuprinde 54 de articole, iar în 41 dintre acestea sunt prezentate drepturile copiilor.**

**Principiile generale ale Convenției ONU cu privire la Drepturile Copilului: prioritatea intereselor copilului, non-discriminarea, participarea copiilor la problemele care îi privesc.**

**28 septembrie 1990, România a ratificat Convenția ONU cu privire la Drepturile Copilului.**

**Până în prezent, Convenția a fost adoptată de 194 țări.**

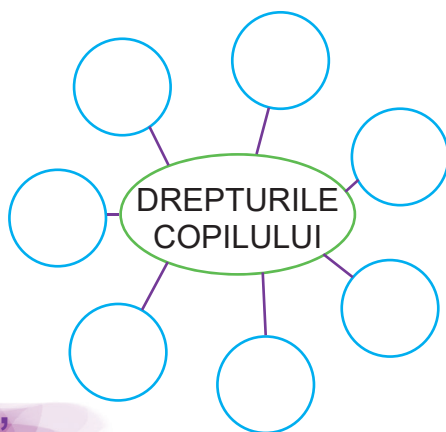
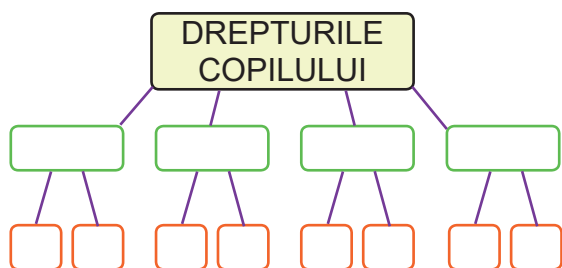
**Legea 272/2004 protejează, promovează și garantează drepturile copiilor în România.**

**Copiii au drepturi și responsabilități.**

**Copiii pot fi promotori ai propriilor drepturi.**

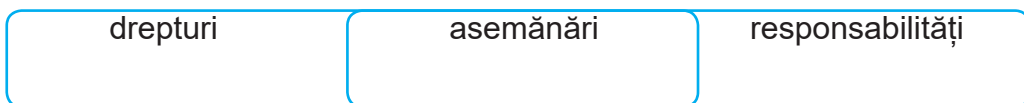
**Școala îi sprijină pe copii să-și exprime, să-și exercite și să-și asume drepturile și responsabilitățile.**

Modele pentru „Harta conceptuală”.



## Metoda „Diagrama Venn”

Scrisse asemănările și deosebirile dintre drepturi și responsabilități într-o diagramă ca cea de mai jos.



## EVALUARE (UNITATEA 3)

Alege din anexa de la sfârșitul manualului un articol care prezintă un drept al copilului și citește-l cu atenție.

Rezolvă apoi următoarele cerințe:

1. Scrisse numărul articolului și precizează ce principiu/ principii stă/ stau la baza dreptului prezentat în articol. 2 puncte
2. Scrisse pe scurt/ reformulează conținutul articolului, folosind cuvintele proprii. 2 puncte
3. Desenează un simbol/ o siglă care ar putea reprezenta dreptul ales. 1 punct
4. Precizează o responsabilitate ce poate fi asociată dreptului respectiv. 2 puncte
5. Propune o modalitate de promovare a dreptului. 2 puncte

Se acordă 1 punct din oficiu. Total - 10 puncte

Model:

1. Articolul 15 - principii: nondiscriminarea și prioritatea intereselor copiilor
2. Toți copiii au dreptul de a face parte din diferite grupuri dacă respectă drepturile celorlalți copii.

3.



4. Într-un grup trebuie să fie respectate regulile grupului.
5. Organizarea unei activități cu titlul: „Ziua prieteniei”.

# RECAPITULARE SEMESTRIALĂ

**1.** Împărțiți în grupuri, propuneți 5 întrebări adresate colegilor, care v-ar ajuta să identificați dacă aceștia îți asumă responsabilități în familie.

Citiți întrebările și alegeți-le pe acelea care vi se par cele mai potrivite. Formați cu aceste întrebări un chestionar pe care apoi completați-l individual.

Împreună cu profesorul interpretați răspunsurile și formulați concluzii pe baza acestora.

**2.** Împărțiți în echipe sau în perechi, scrieți opinia voastră în legătură cu fiecare principiu al Convenției ONU cu privire la Drepturile Copilului.

Argumentați-vă opinia și dați exemple reprezentative care să vină în sprijinul argumentelor prezentate.

**3.** Desenează câte un simbol pe care îl consideri potrivit pentru principiile Convenției ONU cu privire la Drepturile Copilului.

**4.** Utilizând anexa de la finalul manualului în care este prezentată Convenția ONU cu privire la Drepturile copilului, realizează o listă în care să grupezi drepturi ale copilului, conform principiului pe care consideri că îl respectă.

**5.** Asociază drepturile cu simbolurile potrivite.

a) Dreptul la exprimarea liberă a opiniei

1.



b) Dreptul la asociere

2.



c) Dreptul la familie

d) Dreptul la educație

4.

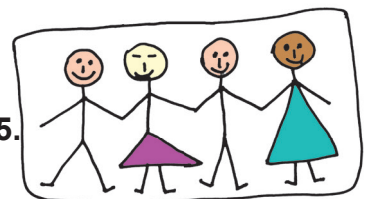


e) Dreptul la sănătate și servicii medicale

3.



5.



**6.** Redactează un text de 8-10 rânduri în care să argumentezi de ce este important să respectăm drepturile copilului.

**7.** Alături de colegul de bancă, identifică, la nivelul comunității locale, probleme cu care se confruntă unii copii din medii dezavantajate, cu referire la asigurarea dreptului la educație.

Analizați situația respectivă, propuneți soluții de ameliorare și notați-vă ideile pe caiet.

Discutați apoi la nivel de clasă problemele identificate și ideile voastre.

Notați pe tablă ceea ce apare comun în analizele tuturor.

**8.** Crezi că drepturile încetează odată cu împlinirea vârstei de 18 ani?

Formulează un răspuns argumentat, pornind de la articolul 1 din *Declarația Universală a Drepturilor Omului*, prezentat pe placarda de mai jos.

Declarația Universală a Drepturilor Omului este un document care cuprinde principalele drepturi ale ființei umane.



## JOC DE ROL

„Interviuri”



Împărtășiți-vă în două grupe: a jurnaliștilor și a susținătorilor drepturilor copilului. Formați apoi perechi (un jurnalist și un apărător al drepturilor copilului) și susțineți un interviu în 3 minute. Ceilalți vor asista la interviu și vor acorda puncte atât jurnalistului, cât și persoanei intervievate. La final, în funcție de punctajul obținut, va fi desemnat cel mai bun jurnalist și cel mai puternic susținător al drepturilor copilului.



## PORTOFOLIU

Realizează un colaj prin care să redai un drept al copiilor. Afișează colajul în clasă sau în școală, alături de cele ale colegilor, pentru a realiza o expoziție.

Invitați să viziteze expoziția și alți elevi din școală și reprezentanți ai unor instituții sau organizații care promovează și apără drepturile copilului.

# EVALUARE SEMESTRIALĂ

1. Scie A în dreptul afirmațiilor adevărate și F în dreptul celor false.

Opiniile tale vor fi luate în considerare în raport cu vârsta și maturitatea ta.

Afirmația: „Nu mă joc cu tine pentru că ești de altă etnie.”, este o prejudecată.

Copiii nu își pot promova singuri drepturile.

Convenția ONU cu privire la Drepturile Copilului este un document care promovează și apără drepturile copiilor.

1 punct (4x0,25 p)



Model:

Unele persoane au voie să încalce drepturile copiilor.

2. Realizează corespondența dintre drepturi și responsabilitățile asociate, după model.

2 puncte (4x0,50 p)

Drepturi	Responsabilități
a) la exprimarea liberă a opiniei	1. de a contribui la îngrijirea casei în limitele vârstei și dezvoltării fizice
b) la familie	2. de a respecta membrii familiei
c) la educație	3. de a învăța/ studia
d) la un nivel de viață adecvat	4. reciclarea deșeurilor
e) la un mediu curat	5. de a asculta opinia celorlalți

3. Ce drepturi îți sunt respectate atunci când:

3 puncte (2x1,50 p)

a) ești crescut de către părinți sau de altă familie responsabilă?

b) familia și persoanele din jurul tău au grijă de tine și nu te abuzează în niciun fel?

Model: c) trăiești într-un mediu natural nepoluat?

c) *Îmi este respectat dreptul la sănătate.*



4. Completează cuvântul - cheie care lipsește, după model.

1 punct (2x0,50 p)

Copiii au drepturi și .... Orice copil are dreptul de a-și exprima liber .... sa asupra oricărei probleme care îl privește.

5. Scie un text de 6-8 rânduri prin care să răspunzi la întrebarea: Ce s-ar întâmpla dacă de mâine copiii nu ar mai avea nici drepturi și nici responsabilități?

2 puncte (1,50p răspunsul întrebării + 0,50p încadrarea în numărul de rânduri)

Indicație: în redactarea textului vei avea grijă să corelezi răspunsul cu întrebarea și să te încadrezi în numărul de rânduri.

Se acordă 1 punct din oficiu. Total - 10 puncte

# UNITATEA

## 4

### **RESPECTAREA, APĂRAREA ȘI PROMOVAREA DREPTURILOR COPIILOR**

*Fiecare copil trebuie apreciat și respectat.*

#### **CONȚINUTURI:**

##### **Respectarea și apărarea drepturilor copiilor.**

- Categoriile de copii în situații de risc și/ sau cu cerințe educative speciale (copii din medii dezavantajate socio-economic, copii cu dizabilități, copii care aparțin unor minorități, copii din mediul rural)

##### **Instituții guvernamentale, interguvernamentale și nonguvernamentale cu rol în respectarea, apărarea și promovarea drepturilor copilului**

- Instituții guvernamentale: rolul statului; securitate și protecție socială

- Organizații interguvernamentale și nonguvernamentale; rolul societății civile

## RESPECTAREA ȘI APĂRAREA DREPTURILOR COPIILOR

### Analizează!

La întâlnirea anuală „Copiii dezbat respectarea și apărarea drepturilor copiilor”, au fost identificate și dezbătute cazuri de încălcare a drepturilor copiilor și s-au propus posibile măsuri de intervenție.

Cazurile identificate sunt prezentate mai jos.

Analizați fiecare caz în parte, apoi răspundeți la întrebările de mai jos.

1. Ce drept i-a fost încălcat copilului?
2. Care pot fi cauzele ce ar duce la încălcarea acestui drept?
3. Ce efecte poate avea asupra copilului încălcarea acestui drept?

- Rezolvă cerința din dreptul fiecărui caz.



Scrive trei enunțuri legate de respectarea dreptului care a fost încălcat.

Realizează un simbol grafic prin care să transmiți necesitatea respectării dreptului încălcat.







## AFLĂ MAI MULTE

Articolul 2 din Convenția ONU cu privire la Drepturile Copilului conține informații despre non-discriminare.

**116.111**  
număr de telefon de asistență pentru copii



## ALĂTURI DE COLEGI

Împărțiți în 4 echipe realizați câte un portofoliu referitor la încălcarea drepturilor copilului:

- ▶ la educație;
- ▶ la informare corespunzătoare;
- ▶ de a fi protejat împotriva neglijenței;
- ▶ la un nivel de viață decent.

Pentru realizarea temei folosiți diferite surse de informare.

La final întocmiți o fișă în care să propuneți acțiuni pentru respectarea și promovarea drepturilor.



## PORTOFOLIU

Realizează un desen cu tema:

„Copilăria este frumoasă”.

## Aplică!

1. Prezintă o situație în care se poate apela telefonul copiilor.

2. Formulează enunțuri în care să folosești cuvintele:

implicare

copii

drepturi

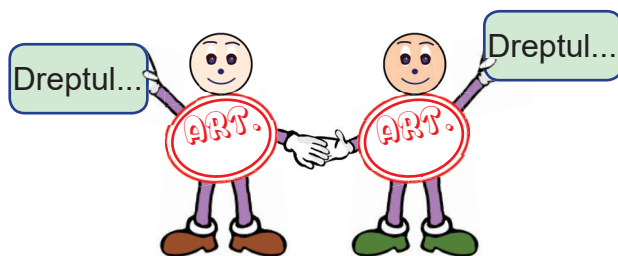
protecție

3. Scrie un text creativ/ compunere cu titlul: „Respectarea și apărarea drepturilor copiilor este drumul spre reușita copiilor în viață”.

4. „Drepturi prietene”

Găsește în anexa de la sfârșitul manualului drepturi care au strânsă legătură unul cu celălalt.

Scrie cele două drepturi „prietene” și găsește argumente care să demonstreze „prietenia” celor două drepturi.



5. Propune o activitate prin care ai putea să-i ajuți pe copiii aflați în situația de abandon școlar din cauza unor probleme de ordin financiar.

6. Cum te-ai putea implica în promovarea dreptului copilului la protecție împotriva exploatarei?

Describe o acțiune pe care ai vrea să o coordonezi.

## INSTITUȚII GUVERNAMENTALE CU ROL ÎN RESPECTAREA, APĂRAREA ȘI PROMOVAREA DREPTURILOR COPILULUI

Astăzi se desfășoară în unitatea școlară activitatea „Și eu am drepturi!”. Vor fi prezenți și reprezentanți ai unor instituții guvernamentale ale statului, cu rol în respectarea, apărarea și promovarea drepturilor copilului, cum ar fi:

- ◆ Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului (DGASPC);
- ◆ Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului (ANPDC);
- ◆ Serviciile publice de asistență socială (SPAS);
- ◆ Autoritatea Națională pentru Protecția Familiei și a Drepturilor Copilului (ANPFDC);
- ◆ Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării (CNCD).

Elevii claselor a V-a sunt nerăbdători. Participă pentru prima dată la o astfel de întâlnire.

Pentru această activitate elevii au fost rugați să pregătească 3 întrebări pe care să le adreseze reprezentanților prezenți și să propună soluții creative la problemele privind asigurarea dreptului la educație.

- Dacă ai fi printre elevii participanți, care ar fi întrebările pe care tu le-ai adresa?
- Găsește o soluție creativă la problemele privind asigurarea dreptului copilului la educație și prezintă-o în fața clasei.



### **E bine să reții!**

În România, pe lângă alte roluri importante, statul român are și rolul de a respecta, apăra și promova drepturile copilului, asigurându-le acestora securitate și protecție socială.

Există instituții ale statului care monitorizează respectarea și apărarea drepturilor copilului. De asemenea, acestea se implică în promovarea acestor drepturi.

Deși majoritatea copiilor se bucură de drepturile lor, există și copii cărora nu li se respectă toate drepturile. Instituțiile guvernamentale specializate, care se află în subordinea Guvernului României, urmăresc respectarea, apărarea și promovarea drepturilor copilului.

### Știi că...

Avocatul Copilului este adjunctul Avocatului Poporului specializat în drepturile copilului. Acesta este numit public pentru a reprezenta interesele copiilor și pentru a apăra drepturile lor la nivel național.



### ALĂTURI DE COLEGI

Realizați o dezbatere în cadrul clasei pe următoarea temă: Copiii au dreptul la informare corespunzătoare.

Ce articol descrie acest drept?



### JOC DE ROL

Imaginează-ți o discuție cu un reprezentant al unei instituții guvernamentale.

Interpretează rolul alături de un coleg.

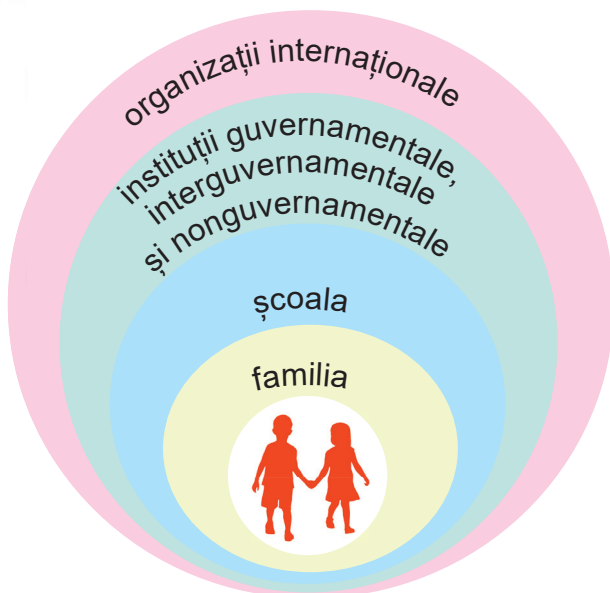


### PORTOFOLIU

Creați un afiș în care să promovați dreptul copilului de a fi protejat împotriva violenței verbale.

Unde îl puteți expune?

Respectarea și apărarea drepturilor copilului



### Aplică!

1. Redactează o scrisoare către autoritățile locale cu privire la amenajarea unui loc de joacă public pentru asigurarea dreptului la joc și activități recreative.

2. Completează tabelul, studiind articolul 28 din Convenția ONU cu privire la Drepturile Copilului și în baza experienței proprii.

Responsabilitățile statului	
Responsabilitățile părinților	
Responsabilitățile copilului	

3. Exemplifică cel puțin trei activități prin care copiii își pot promova drepturile în școală, cu sprijinul instituțiilor guvernamentale.

# INSTITUȚII INTERGUVERNAMENTALE ȘI NONGUVERNAMENTALE

CU ROL ÎN RESPECTAREA, APĂRAREA ȘI  
PROMOVAREA DREPTURILOR COPILULUI

## Analizează!



ONG = organizație nonguvernamentală, care nu aparține și nu reprezintă un guvern.

voluntar = persoană care acționează de bună voie, din proprie inițiativă, nesilit de nimeni, în mod conștient.

Ai desfășurat vreodată activități de voluntariat?

## Descoperă!

1. Ai participat la acțiuni pentru apărarea și promovarea drepturilor copilului?
2. De cine au fost organizate acțiunile?
3. Ce te-a determinat să participi la acestea?



## E bine să reții!

Instituțiile nonguvernamentale sunt instituții care își desfășoară activitatea independent de guvern. Aceste instituții au ca scop desfășurarea unor activități de interes general sau în interesul unor colectivități, fără a urmări un profit, din dorința de a face bine, de a-i ajuta pe ceilalți.

Asociațiile și fundațiile sunt instituții nonguvernamentale.

Pentru promovarea, respectarea și apărarea drepturilor copilului există asociații și fundații înființate la nivel local și național, iar la nivel internațional există instituțiile interguvernamentale.

## Știi că...

Cel mai adoptat tratat din istorie este Convenția ONU privind Drepturile Copiilor. Acesta cuprinde drepturi civile și libertăți, drepturi cu privire la mediul familial, sănătate și bunăstare, educație, activități culturale și măsuri speciale de protecție pentru copii.



### ALĂTURI DE COLEGI

Împărțiți în două echipe, implicați-vă în elaborarea unui proiect pentru promovarea dreptului copilului la securitate și protecție socială.

Organizați un mini-referendum prin care să alegeți cel mai bun proiect.

Găsiți parteneri din localitatea voastră, colaboratori la proiect.

**referendum = consultare directă, prin vot („DA” sau „NU”) asupra unui proiect**



### PORTOFOLIU

Realizează un colaj cu informații din mass-media despre campaniile desfășurate de diverse ONG-uri în apărarea și promovarea drepturilor copilului.

## Aplică!

**1.** Imaginează-ți că ai putea înființa alături de colegi o asociație care să apere drepturile copilului. Pe o coală scrie răspunsul la următoarele întrebări:

- Ce denumire ar avea?
- Cu ce instituții ai colabora?
- Ce activități/ acțiuni ai propune pentru respectarea, apărarea și promovarea drepturilor copilului?

**2.** Dacă ai avea ocazia să discuți cu un reprezentant al unui ONG, ce întrebări i-ai adresa?

Formulează cel puțin 5 dintre acestea.

**3.**



Cum ai organiza ziua de 15 Mai, Ziua Familiei, astfel încât toți copiii să se bucure de acest drept?

**4.** Realizați, organizați în grupuri, un colaj care să ilustreze ideea „Drepturile mele nu trebuie să limiteze/ îngrădească exercitarea drepturilor tale”.

Organizați alături de un ONG o expoziție cu aceste lucrări.

**5.** Instituțiile interguvernamentale și nonguvernamentale au un rol important în respectarea, apărarea și promovarea drepturilor copilului?

Argumentează.

## RECAPITULARE (UNITATEA 4)



### Metoda „Pălăriile gânditoare”

Împărțiți-vă în 6 echipe. Fiecare echipă va „purta” o pălărie (adică va avea o coală pe care va fi desenată o pălărie). Pălăriile sunt „gânditoare”. Rezolvați cerințele! Expuneți colile, analizați rezolvările și completați-le dacă este necesar.



Pălăria albă - informează  
Ce instituții pot apăra și promova drepturile copiilor?

---



Pălăria roșie - spune ce simți  
Spune ce simți în legătură cu faptul că există instituții care apără și promovează drepturile copiilor.

---



Pălăria neagră - aspecte negative  
Cu ce aspecte nu ești de acord, atunci când vine vorba despre respectarea și apărarea drepturilor copiilor aflați în situații de risc și/ sau cu cerințe educative speciale?

---



Pălăria galbenă - aspecte pozitive  
Care sunt avantajele unui voluntar care apără și promovează drepturile copiilor?

---



Pălăria verde - generează idei noi  
Propune modalități prin care instituțiile guvernamentale ar putea să se implice în respectarea, apărarea și promovarea drepturilor copiilor în școală.

---



Pălăria albastră - clarifică  
De ce consideri că e bine să existe organizații neguvernamentale și interguvernamentale care să apere și să promoveze drepturile copilului?

## EVALUARE (UNITATEA 4)

1. Enumeră trei drepturi ale copilului.
2. Scrie, pentru fiecare drept enumerat mai sus, câte o modalitate de respectare.
3. Propune o modalitate de promovare în rândul cetățenilor din comunitatea locală a dreptului la un mediu curat.
4. Desenează câte un simbol pentru fiecare drept enumerat la exercițiul 1.
5. Realizează corespondența între drepturi și responsabilitățile asociate acestora.



**Dreptul la informare**

Responsabilitatea de a transmite mai departe informații corespunzătoare

Responsabilitatea de a împărtăși locurile de joacă cu toți copiii

Responsabilitatea de a ne purta frumos în grupul de joacă

Responsabilitatea de a păstra în bune condiții sursele de informare

Responsabilitatea de a păstra locurile de joacă curate



**Dreptul la joacă**

Responsabilitatea de a păstra în bune condiții obiectele de joacă din parcuri

Model:

1. Dreptul la sprijin și îngrijire specială pentru copiii cu dizabilități.
2. Dotarea școlilor cu rampe de acces pentru persoanele cu handicap.

4.



5. Dreptul la joacă → Responsabilitatea de a păstra în bune condiții obiectele de joacă din parcuri

Punctaj/ Cerință	un răspuns	2 răspunsuri	3 răspunsuri
Cerința 1 - 1,50 puncte	0,50 puncte	1 punct	1,50 puncte
Cerința 2 - 1,50 puncte	0,50 puncte	1 punct	1,50 puncte
Cerința 3 - 2 puncte	2 puncte		
Cerința 4 - 1,50 puncte	0,50 puncte	1 punct	1,50 puncte
Cerința 5 - 2,50 puncte	0,50 puncte/ fiecare asociere corectă		

Se acordă 1 punct din oficiu. Total - 10 puncte.

# UNITATEA

## 5

### PROIECTUL EDUCAȚIONAL

*Un proiect adevărat se realizează  
prin cooperare.*

#### CONȚINUTURI:

Elaborarea și derularea unui proiect educațional pentru promovarea unui/ unor drepturi ale copilului

- Alegerea temei
- Elaborarea fișei de proiect
- Derularea proiectului propus
- Evaluarea proiectului propus

ELABORAREA ȘI DERULAREA UNUI PROIECT EDUCAȚIONAL  
PENTRU PROMOVAREA DREPTURILOR COPILULUI

Ce este un proiect educațional?

De ce trebuie să elaborăm un proiect educațional?



Un proiect este o activitate de învățare, dar și o modalitate de evaluare a cunoștințelor.



Prin proiect se dezvoltă capacitățile elevilor de comunicare și interrelaționare. Copiii, indiferent de religie, de etnie își doresc să se joace, să învețe, să se bucure, să colaboreze.

Unde se poate derula proiectul?



Proiectul se poate derula în cadrul unității școlare, dar și în afara acesteia, prin colaborări stabilite cu instituții guvernamentale, interguvernamentale și nonguvernamentale.

Când îl putem realiza?

Proiectul se realizează pe parcursul clasei a V-a.





Cum am putea face acest proiect împreună?

Care sunt pașii în elaborarea și derularea unui proiect?

Putem să lucrăm împreună prin colaborare, respect și bună înțelegere.



Parcurgeți următorii pași pentru realizarea unui proiect de succes.

**Pasul I**

**ALEGEREA TEMEI**

Este etapa în cadrul căreia se vor identifica o serie de nevoi/ probleme cu privire la drepturile copilului.

**Pasul II**

**ELABORAREA FIȘEI DE PROIECT**

Este etapa în care se va realiza proiectarea întregii activități a proiectului.

**Pasul III**

**DERULAREA PROIECTULUI PROPUȘ**

Este etapa în care se vor realiza activitățile propuse în proiect, respectându-se fișa proiectului.

**Pasul IV**

**EVALUAREA PROIECTULUI PROPUȘ**

Evaluarea proiectului se va realiza atât la finalul cât și pe parcursul proiectului.

Puteți alege să realizați proiectul fără partener (varianta A), cu partener (varianta B). Pentru varianta B partenerii trebuie să se cunoască, apoi să parcurgă împreună pașii proiectului.

Colaborarea trebuie să existe permanent între parteneri.

I

## ALEGEREA TEMEI

- Identificați nevoi/ probleme cu privire la drepturile copilului.
- Evaluați posibilitatea de a răspunde acestor nevoi/ probleme.
- Luați o decizie cu privire la tema proiectului.

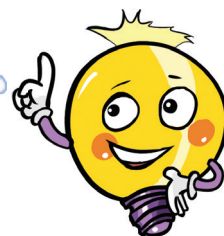


## Metoda „Brainstorming”

- Pe o coală de flipchart, fiecare elev va nota nevoia/ problema cu privire la drepturile copilului, pe care dorește s-o abordeze în cadrul proiectului.
- Alături de colegi, exprimați-vă ideile.  
Susțineți-vă părerea! Veniți cu argumente.

Iată câteva exemple!

- 💡 Și copiii au drepturi
  - 💡 Să ne cunoaștem drepturile
  - 💡 Copiii, promotori ai propriilor drepturi
  - 💡 Drepturi respectate - Drepturi încălcate
  - 💡 Turnirul opiniilor - concurs argumentativ privind respectarea drepturilor copilului
  - 💡 Îmi cunosc drepturile - concurs de desene privind drepturile copilului
  - 💡 Protecția mediului - condiție a vieții
- Scrieți cât mai multe teme.
  - Alegeți tema care se potrivește cel mai mult nevoilor identificate de voi.

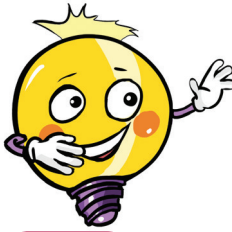


Felicitări! Ați stabilit tema!  
Acum, vă trebuie un Logo pentru proiect.

Un Logo ... ?!

Logo = simbol, siglă formată  
dintr-un ansamblu de semne grafice,  
care constituie marca unui produs





Da. Un Logo care să vă ajute la identificarea mai ușoară a proiectului. Iată câteva exemple!



Pentru a alege Logo-ul potrivit, organizați un concurs la nivelul clasei. Împărțiți pe echipe, creați câte un Logo. Fiecare echipă va susține cu argumente propunerea făcută.

La final puteți să votați Logo-urile propuse. Cel care va întruni cele mai multe voturi, va fi ales câștigător și va însoți proiectul pe toată perioada de desfășurare.



Realizează un jurnal pe parcursul desfășurării proiectului. Notează în jurnal întâmplări, evenimente la care participi, emoții trăite, activități realizate alături de colegi.

- În completarea jurnalului te poți orienta după întrebările:
- Cât am reușit să mă implic?
  - Ce rol mi s-a potrivit? Ce rol mi s-a părut greu de realizat?
  - Ce mi-a plăcut astăzi în cadrul activității desfășurate? Ce dificultăți am întâmpinat?
  - Cât de cooperant am fost?
  - Ce am aflat despre colegii mei?
  - Ce am aflat despre mine la finalul activității?

Adaugă în jurnal desene, colaje, organizatori grafici și alte elemente pe care le consideri potrivite.



II

## ELABORAREA FIȘEI DE PROIECT

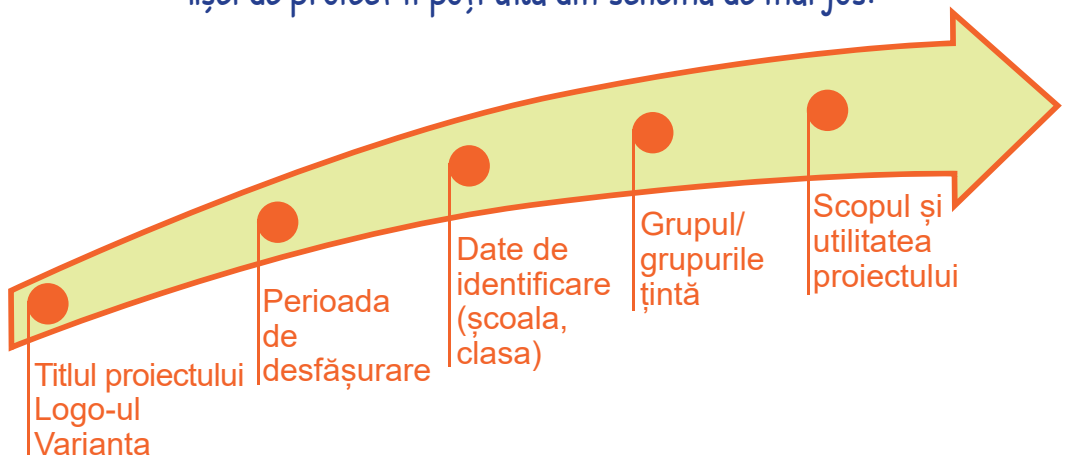
- Realizați proiectarea activităților din cadrul proiectului.
- Documentați-vă cu privire la tema aleasă.
- Culegeți cât mai multe informații.
- Completați fișa proiectului.



Pentru a putea completa fișa proiectului, va trebui să încercați să răspundeți la o serie de întrebări. Iată întrebările!

- 💡 Care sunt cele mai urgente nevoi ale elevilor/ persoanelor din școala/ clasa/ comunitatea locală?
- 💡 De ce dorim să-l realizăm?
- 💡 Cu ce ne ajută acest proiect?
- 💡 Ce activități am putea realiza împreună, astfel încât să răspundem nevoilor identificate?
- 💡 Cine va fi responsabil cu organizarea fiecărei activități?
- 💡 Ce resurse/ materiale sunt necesare pentru realizarea activităților?
- 💡 Cum ne vom da seama dacă proiectul nostru a avut succes?
- 💡 Cum facem vizibil proiectul nostru?

Primii pași în elaborarea fișei de proiect îi poți afla din schema de mai jos!



Prin implicarea în proiectul propus și munca în echipă, veți reuși să stabiliți conexiuni între ceea ce știți și ceea ce puteți învăța de la alții.

Prin cooperare, argumentare, persuasiune, veți reuși să luați decizii în comun.

Stabiliți împreună care va fi perioada în care se va desfășura proiectul.

Identificați grupul/ grupurile țintă pentru proiect.

grup țintă = ansamblul de persoane reunite (temporar) pe baza unui interes comun



Determinați scopul și utilitatea proiectului.

Iată un model al Fișei de proiect!

## FIȘĂ DE PROIECT

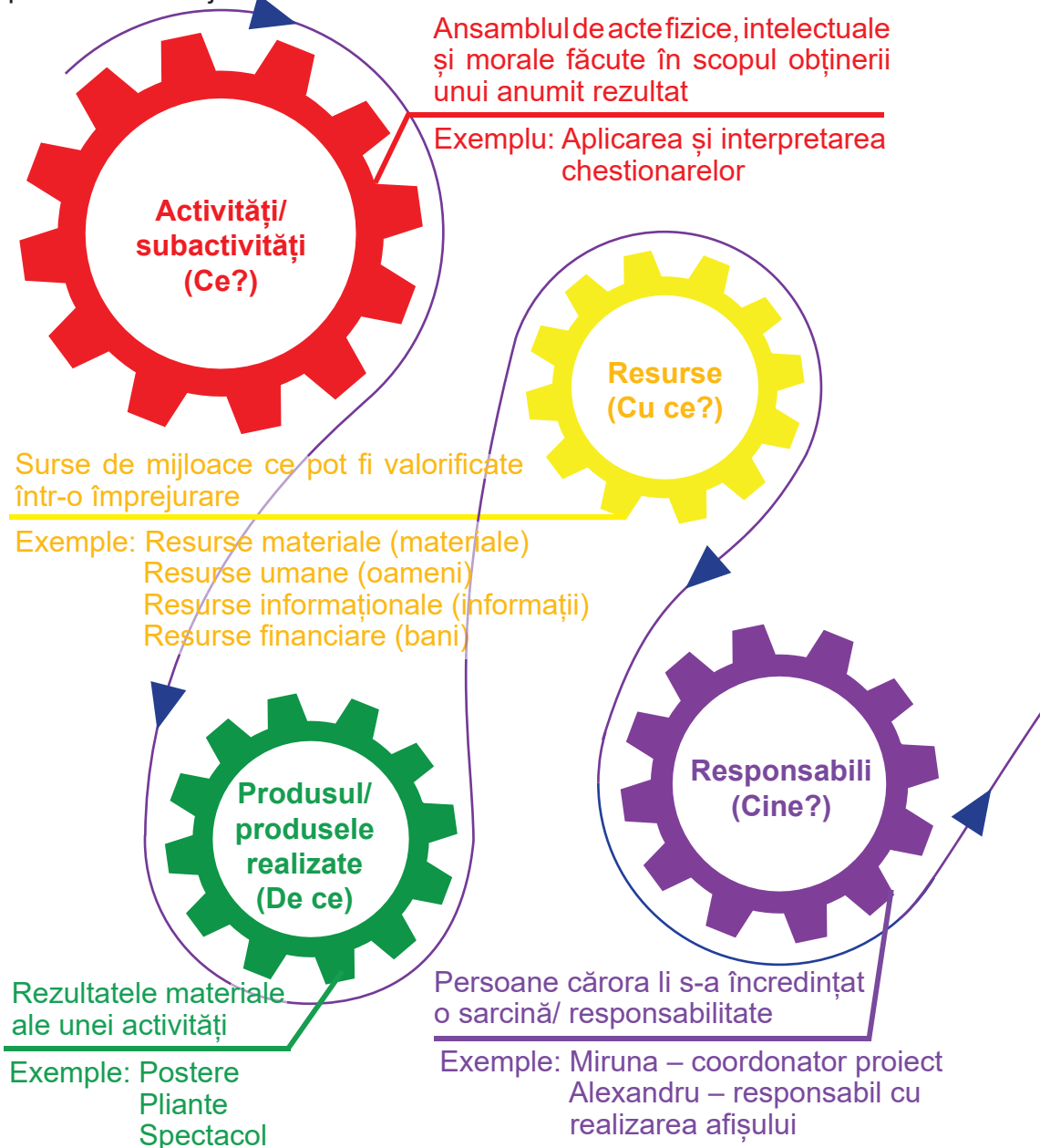
- Titlul proiectului, Logo-ul și varianta
- Perioada desfășurării
- Date de identificare (școala, clasa)
- Grupul/ grupurile țintă
- Activități/ subactivități
- Scopul și utilitatea proiectului
- Produsul/ produsele realizate
- Resurse
- Responsabili/ parteneri/ colaboratori
- Termen de realizare
- Indicatori/ criterii de evaluare
- Elemente de vizibilitate și diseminare a proiectului



## Tehnica „Gândiți/ lucrați în perechi/ comunicați”

Pentru a parcurge și următoarele puncte din *Fișa proiectului* e bine să puneți întrebări, să discutați, să dezbateți, să justificați alegerile făcute, astfel încât proiectul să se poată apoi derula.

Organizați în perechi, stabiliți detalii pentru fiecare secțiune prezentată mai jos.



Interval de timp, stabilit dinainte, în limita căruia trebuie să se realizeze activitățile/ produsele

Exemple: 10 MAI realizarea unui afiș,  
1 IUNIE organizarea unui concurs

**Termen de realizare  
(Când?)**

**Parteneri/  
colaboratori  
(Cu cine?)**

Fiecare dintre participanții la o activitate comună

Exemple: Colegii și profesorii de la clasă  
Colegii din altă clasă  
Reprezentanți ai unor instituții

Rezultate obținute în urma efectuării activităților

Exemple: Realizarea unei reviste  
Implicarea unui număr de 40 de persoane (30 de copii și 10 adulți) etc.

**Indicatori și criterii de evaluare  
(Cu ce rezultat?)**

Utilizarea și aplicarea practică a rezultatelor proiectului

Exemple: Prezentarea rezultatelor (expoziție, masă rotundă etc.)  
Distribuirea de produse realizate (pliante, afișe, broșuri etc.)

**Diseminare  
(Cum?)**

Următoarele întrebări vă pot ajuta la activitatea de diseminare:

1. Ce vreau să obțin cu acest proiect?
2. Cui îi va folosi proiectul?
3. Ce se merită să vadă/ să afle și alții?

## DERULAREA PROIECTULUI PROPOS

- Realizați activitățile pe care le-ați propus în fișa de proiect.
- Respectați termenele propuse.
- Colaborați cu partenerii din proiect.

Adună toate datele într-un tabel ca în exemplul de mai jos.

Activități/ subactivități	Produsul/ produsele realizate	Resurse	Responsabili	Parteneri/ colaboratori	Termen de realizare	Indicatori/ criterii de evaluare



Activitățile pe care le realizați în cadrul proiectului se vor concretiza prin diferite produse. Îți prezint câteva exemple!

- 💡 expoziții
- 💡 postere
- 💡 reclame
- 💡 reviste
- 💡 materiale informative
- 💡 un site

site = loc în care se pot accesa informații utile cu ajutorul internetului

- 💡 broșuri
- 💡 un material video
- 💡 un memoriu către autorități
- 💡 un spectacol de teatru
- 💡 pliante
- 💡 minimonografie

monografie = studiu științific asupra unui subiect anumit, tratat detaliat

Prezentați produsul/ produsele realizate în cadrul proiectului, părinților, profesorilor, reprezentanților comunității locale, colegilor din alte școli.

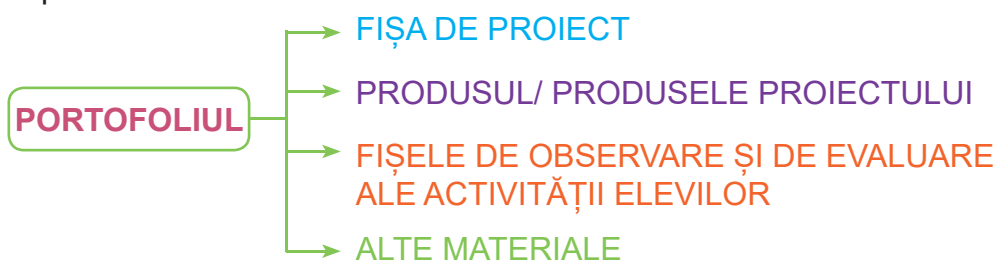
Printr-o astfel de activitate veți reuși să promovați proiectul, iar munca depusă de voi va fi apreciată.

## EVALUAREA PROIECTULUI PROPUȘ

- Evaluarea se realizează atât pe parcursul derulării proiectului, cât și la finalul acestuia.
- Veți avea ocazia să verificați dacă ați realizat tot ceea ce v-ați propus.
- Autoevaluarea te va ajuta să îți îmbunătățești modul de învățare.

## PORTOFOLIUL PROIECTULUI

La finalul proiectului va fi întocmit portofoliul proiectului. Acesta va cuprinde:



## EVALUAREA PRESTAȚIEI FIECĂRUI ELEV (MODEL FIȘĂ DE OBSERVARE ȘI DE EVALUARE)

Evaluarea fiecărui elev se va face pe parcursul întregii activități.

Criterii de evaluare	Punctaj	Observații
1. Gradul de îndeplinire a sarcinilor stabilite		
2. Calitatea materialelor/ activităților realizate		
3. Capacitatea de asumare a unui rol în cadrul grupului/ subgrupului		
4. Spiritul de colaborare și adaptarea la activitatea în echipă		
5. Spiritul de inițiativă		

Pentru fiecare criteriu se acordă note de la 1 la 10. Nota finală atribuită fiecărui elev se constituie din media notelor obținute la fiecare criteriu.

# AUTOEVALUARE

Autoevaluarea este o treaptă spre succes.

Pe parcursul derulării proiectului, ai avut de realizat un jurnal. Îți poți trece în revistă progresele și etapele parcurse dacă ți le-ai notat. Acum, la finalul proiectului, adaugă în jurnal o fișă, conform modelului.

**Indicații:**

Completează fișa cu aprecieri obiective asupra activității tale.

Te poți aprecia astfel: Nemulțumit (NM)

Mulțumit (M)

Foarte mulțumit (FM)

Model de fișă:

Criterii de evaluare	Grad de satisfacție a propriei prestații		
	NM	M	FM
Am reușit să mă implic în proiectul educațional?			
Mi-am asumat un rol în cadrul proiectului?			
Mi s-a potrivit rolul/ responsabilitatea pe care am avut-o?			
Am reușit să comunic cu colegii?			
Mi-am dus sarcinile la bun sfârșit?			
Cum am lucrat în echipă?			

**Indicație:**

Este necesar ca împreună cu profesorul coordonator să se realizeze o analiză a gradului de îndeplinire a criteriilor de evaluare a produselor proiectului și a activităților incluse în Fișa proiectului.

Reflectează asupra întregii experiențe: achiziții dobândite (cunoștințe, abilități, atitudini), dificultăți întâmpinate.

► Care este experiența dobândită de tine în cadrul proiectului?

► Ce ți-ai dori să îmbunătățești în viitor cu privire la activitatea desfășurată în cadrul proiectului?

# RECAPITULARE FINALĂ

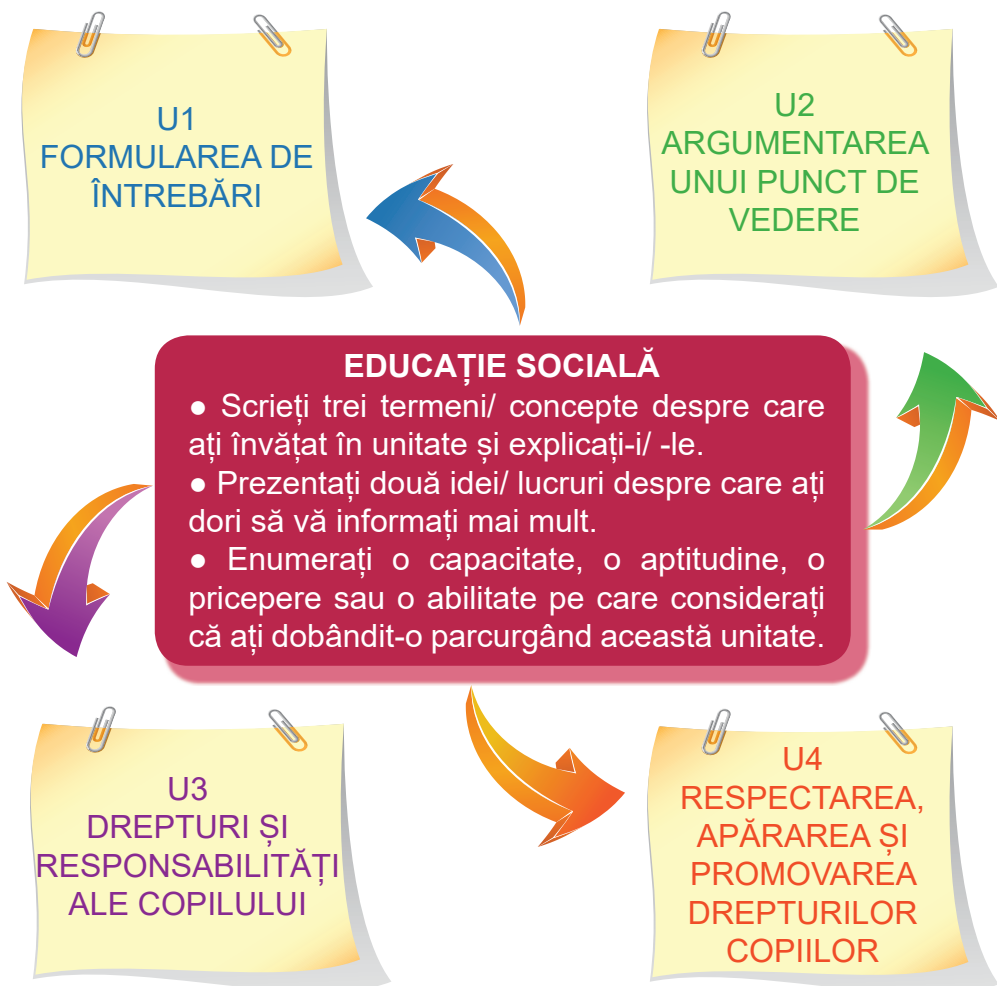


## Metoda „Graffiti”

Împărțiți în 4 echipe, rezolvați cerințele aflate în cadrul schemei de mai jos.

Fiecare echipă își va alege o unitate de învățare și va avea la dispoziție o foaie de flipchart și markere. Fiți originali și creativi în modul de redactare a răspunsurilor.

Postați foile de flipchart pe pereții din clasă, ca și cum ar fi niște plăci de graffiti. Analizați răspunsurile fiecărei echipe. Completați acolo unde este cazul.



# EVALUARE FINALĂ



## Metoda „Mica publicitate”

Scrie un articol de ziar în care:

- să prezinți o situație de încălcare a unui drept;
- să propui o soluție pentru respectarea dreptului;
- să propui o modalitate de promovare a acestui drept.

Indicație:

În redactarea articolului respectă indicatorii de mai jos.

- *exprimare clară;*
- *transmiterea faptelor într-o manieră originală, prin îmbinarea informațiilor (presupuse reale) cu exprimarea propriei opinii;*
- *argumentarea opiniei;*
- *introducerea în text a unor concepte/ idei/ informații/ termeni specifice/ specifici educației sociale.*

Barem de notare:

Indicatori	Puncte
Încadrarea în cerință: <ul style="list-style-type: none"><li>• prezentarea încălcării dreptului</li><li>• prezentarea unei soluții pentru respectarea dreptului</li><li>• prezentarea unei modalități de promovare a dreptului</li></ul>	1,50 1,50 1,50
Prezența unor concepte/ idei/ informații/ termeni specifice/ specifici educației sociale	1,50
Existența unor informații presupuse reale	0,50
Exprimarea propriei opinii	0,50
Argumentarea opiniei	0,50
Exprimare clară	0,50
Originalitate	1
Total puncte	9

Se acordă 1 punct din oficiu.

Total - 10 puncte



# ANEXĂ

## CONVENȚIA ONU CU PRIVIRE LA DREPTURILE COPILULUI (VERSIUNE PRESCURTATĂ, PE ÎNȚELESUL COPIILOR)

Convenția cuprinde:

Preambul - în care este argumentată necesitatea adoptării Convenției.

Partea I - cuprinde articolele 1 - 41 în care sunt definite drepturile fundamentale ale copilului și obligațiile statelor părți la Convenție.

Partea II - cuprinde articolele 42 - 45 în care sunt prezentate regulile de monitorizare și raportare a respectării drepturilor copilului.

Partea III - cuprinde articolele 46 - 54 în care sunt prezentate mecanismele de ratificare și aderare la Convenție.

### ARTICOLUL 1

#### Definiția copilului

Copil înseamnă orice persoană din lume sub vârsta de 18 ani, cu excepția cazului în care, prin lege, majoratul este stabilit sub această vârstă.

#### Non-discriminarea

### ARTICOLUL 2

Toți copiii au aceleași drepturi, fără nicio discriminare, indiferent de rasa, culoarea, sexul, limba, religia, opinia politică sau altă opinie a copilului, de originea națională, etnică sau socială, de situația materială, de incapacitatea lor, de nașterea lor sau de altă situație.



Statele părți vor veghea ca fiecare copil să fie protejat împotriva oricărei forme de discriminare.

### ARTICOLUL 3

#### Interesul superior al copilului

În toate acțiunile care îi privesc pe copii trebuie să primeze interesul superior al copiilor.

Statele părți, prin instituții și servicii, vor asigura îngrijirea copilului atunci când părinții sau alte persoane responsabile nu reușesc să o facă.

### ARTICOLUL 4

#### Punerea în practică a drepturilor

Statele părți trebuie să pună în practică drepturile copilului, folosind la maximum rezervele de care dispun. Dacă rezervele nu sunt suficiente, vor apela la cooperarea internațională.

## ARTICOLUL 5

### Îndrumarea părinților pentru dezvoltarea capacităților copiilor

Statele părți trebuie să respecte drepturile și responsabilitățile părinților, membrilor familiei sau tutorilor copiilor, de a-i îndruma pe copii, astfel încât aceștia să învețe să își exercite drepturile.

### Supraviețuire și dezvoltare

## ARTICOLUL 6

Orice copil are dreptul inerent la viață.

Statele părți trebuie să asigure dreptul la supraviețuire și dezvoltare sănătoasă a copilului.

## ARTICOLUL 7

### Nume și cetățenie

Orice copil este înregistrat după naștere, având dreptul la un nume și la cetățenie. Are, de asemenea, dreptul de a-și cunoaște părinții și de a fi crescut de aceștia, în măsura posibilului.

## ARTICOLUL 8

### Identitatea

Toți copiii au dreptul de a-și păstra identitatea, cetățenia, numele și relațiile familiale, așa cum sunt recunoscute de lege.

### Separarea de părinți

## ARTICOLUL 9

Orice copil are dreptul de a trăi alături de părinții lui, cu excepția cazului când acest fapt nu este în interesul superior al copilului, de exemplu atunci când părinții maltratează sau neglijează copiii sau când părinții trăiesc separat și urmează să se ia o hotărâre cu privire la locul unde va locui copilul.

În toate cazurile enumerate, copilul și părinții au posibilitatea de a-și face cunoscute părerile.

Orice copil ai cărui părinți trăiesc separat are dreptul de a păstra legătura cu ambii părinți, cu excepția cazului când acest fapt nu este în interesul superior al copilului.

## ARTICOLUL 10

### Reîntregirea familiei

Copiii și părinții care trăiesc în țări diferite au dreptul să se deplaseze între țările respective, pentru a se reuni sau pentru a menține relația copil-părinte.

Dreptul de a părăsi o țară nu poate fi limitat decât prin restricțiile prevăzute de lege.



## ARTICOLUL 11

### Transferul ilegal și împiedicarea reîntoarcerii copilului

Statele părți au obligația de a lua măsuri pentru a combate transferul ilegal și împiedicarea reîntoarcerii copiilor din străinătate.

## Opinia copilului

## ARTICOLUL 12

Orice copil capabil de discernământ are dreptul de a-și exprima liber opinia asupra oricărei probleme sau oricărei proceduri care îl privește, opinia sa fiind luată în considerare în funcție de vârsta și gradul de maturitate.

## ARTICOLUL 13

### Libertatea de exprimare

Toți copiii au dreptul la libertatea de exprimare; au dreptul de a căuta, de a primi și a difuza informații și idei de orice natură, sub formă orală, scrisă, tipărită sau artistică, sau prin oricare alte mijloace, la alegerea copiilor.

Dreptul la libertatea de exprimare poate fi exercitat doar dacă respectă drepturile și reputația celorlalți și dacă protejezi securitatea națională, ordinea, sănătatea și morala publică.

## ARTICOLUL 14

### Libertatea de gândire, de conștiință și de religie

Toți copiii au dreptul de a gândi, de a crede ce doresc și de a-și practica religia.

Statele părți trebuie să sprijine părinții sau reprezentanții legali ai copiilor pentru îndrumarea acestora în exercitarea drepturilor de mai sus.

Dreptul de a-ți manifesta religia poate fi exercitat doar dacă respectă drepturile și reputația celorlalți și dacă protejezi securitatea națională, ordinea, sănătatea și morala publică.

## Libertatea de asociere

## ARTICOLUL 15

Toți copiii au dreptul de a se întâlni cu alți copii și de a face parte din diferite grupuri și organizații, atâta timp cât nu îi împiedică pe alții să se bucure de drepturile lor.



## ARTICOLUL 16

### Protejarea vieții private

Toți copiii au dreptul la protejarea vieții private, a familiei, a domiciliului, a corespondenței; orice copil are dreptul la protecție împotriva unor atacuri ilegale la onoarea și reputația sa.

## ARTICOLUL 17

### Accesul la informare corespunzătoare



Orice copil are dreptul să aibă acces la informare corespunzătoare din partea televiziunilor, radioului, presei, internetului, cu deosebire la informațiile care sunt benefice dezvoltării psihice și fizice.

Statele părți vor veghea să nu se promoveze materiale care ar putea dăuna copiilor.

### Responsabilitățile părinților

## ARTICOLUL 18

Ambii părinți au responsabilitatea comună de a-și crește copiii, punând pe primul plan interesul superior al acestora.

Statele părți sprijină părinții sau reprezentanții legali ai copiilor pentru exercitarea de către aceștia a responsabilităților ce revin în privința copiilor, asigurându-le servicii de sprijin.

## ARTICOLUL 19

### Protecția împotriva abuzului și neglijenței

Toți copiii au dreptul la protecție împotriva oricăror forme de violență, vătămare, abuz fizic sau mental, abuz sexual, abandon, neglijență, rele tratamente, exploatare din partea părinților sau a oricărei alte persoane căreia i-au fost încredințați.

Statele părți trebuie să vegheze ca toți copiii să fie bine îngrijiți.

## ARTICOLUL 20

### Protecția copiilor lipsiți de familie

Orice copil care este lipsit temporar sau definitiv de mediul său familial sau care nu poate fi lăsat în acest mediu din diferite motive, are dreptul la protecție și ajutor special din partea statului.

Dacă acești copii sunt plasați în anumite familii care se pot ocupa de creșterea și îngrijirea lor, este necesar să se țină cont de originea etnică, de religia, de cultura și de limba copiilor.

### Adopția

## ARTICOLUL 21

Când copiii sunt adoptați, trebuie să se ia în considerare, în primul rând, interesul superior al copilului. Adopția se va face cu acordul autorităților competente.

Interesul superior al copilului trebuie să primeze și în cazul în care copilul este adoptat în străinătate.

## ARTICOLUL 22

### Copiii refugiați

Copiii care sunt refugiați sau care caută să obțină statutul de refugiat, indiferent că sunt sau nu însoțiți de către părinți sau reprezentanți legali, li se acordă protecție, având toate drepturile prevăzute de prezenta Convenție.

Pentru copiii cărora nu li se cunoaște familia, statele părți vor colabora, în vederea obținerii informațiilor necesare pentru reunificarea familiei.

### Copiii cu dizabilități

## ARTICOLUL 23

Toți copiii cu dizabilități au dreptul la sprijin și îngrijire specială, la educație și instruire specială, precum și la asistență medicală, astfel încât să poată duce o viață deplină și independentă în societate.



## ARTICOLUL 24

### Sănătatea și serviciile medicale

Orice copil are dreptul de a se bucura de cea mai bună stare de sănătate posibilă, de a beneficia de servicii medicale și de recuperare și de a avea acces la educație pentru sănătate.

Toate statele trebuie să ia măsuri pentru a lupta împotriva bolilor și malnutriției (subalimentării), prin furnizarea de alimente nutritive (hrănitore) și apă potabilă și prin asigurarea unui mediu natural nepoluat.

### Verificarea periodică a plasamentelor

## ARTICOLUL 25

Copiii care se află în plasament (în grija autorităților) trebuie să li se verifice periodic situația.

## ARTICOLUL 26

### Asistența și protecția socială

Orice copil are dreptul la asistență și protecție socială.

Statele părți trebuie să asigure fiecărui copil resursele necesare, acordând resurse în plus pentru copiii din familiile nevoiașе, în conformitate cu legislația lor națională.

## ARTICOLUL 27

### Nivelul de trai

Orice copil are dreptul la un nivel de viață adecvat, astfel încât să se dezvolte fizic, mental, spiritual, moral și social.

Statele părți trebuie să asigure îndeplinirea dreptului prin sprijinirea părinților sau a reprezentanților legali ai copilului care nu dețin mijloacele financiare necesare, oferind în principal hrană, îmbrăcăminte, locuință.

## Educația

### ARTICOLUL 28



Orice copil are dreptul la educație. Învățământul primar trebuie să fie gratuit. Accesul la formele de învățământ superioare trebuie să se acorde tuturor copiilor, în funcție de capacitățile fiecăruia.

Măsurile de disciplină în școli trebuie să respecte demnitatea copilului ca ființă umană.

Statele părți vor lua măsuri pentru încurajarea frecvenței cu regularitate a școlii și pentru reducerea abandonului școlar.

## Scopul educației

### ARTICOLUL 29

Educația copilului trebuie să urmărească dezvoltarea deplină a personalității și talentelor copilului, pregătindu-l pentru o viață de adult trăită în armonie cu ceilalți, prin cultivarea respectului pentru drepturile fundamentale ale omului și pentru valorile culturale și naționale proprii și ale celorlalți.

### ARTICOLUL 30

## Copiii aparținând minorităților sau populațiilor indigene

Copiii aparținând minorităților sau populațiilor indigene au dreptul de a avea propria lor cultură, de a vorbi limba și de a practica religia și obiceiurile familiilor lor, indiferent dacă acestea sunt comune majorității populației din țară sau nu.

## Timpul liber, activitățile recreative și culturale

### ARTICOLUL 31



Orice copil are dreptul la odihnă și timp liber, la joc și la activități recreative potrivite vârstei sale, precum și dreptul de a participa în mod liber la viața culturală și artistică.

## Munca copilului

### ARTICOLUL 32

Orice copil are dreptul la protecție împotriva exploatării economice sau împotriva muncii grele care poate dăuna sau împiedica educația, sănătatea sau dezvoltarea copilului.

Statele părți stabilesc vârsta minimă de angajare și reglementează condițiile de angajare.

**ARTICOLUL 33****Abuzul de droguri**

Orice copil are dreptul de a fi protejat împotriva folosirii stupefiantelor și substanțelor psihotrope. Statele părți trebuie să împiedice folosirea copiilor pentru producția și traficul acestor substanțe.

**ARTICOLUL 34****Exploatarea sexuală**

Statele părți trebuie să protejeze copiii împotriva exploatării sexuale și a abuzului sexual, împotriva prostituției și implicării în pornografie.

**Răpirea, vânzarea și traficul de copii****ARTICOLUL 35**

Statele părți trebuie să prevină răpirea, vânzarea și traficul de copii în orice scop și în orice formă.

**ARTICOLUL 36****Alte forme de exploatare**

Statele părți trebuie să protejeze copilul împotriva oricăror altor forme de exploatare dăunătoare oricărui aspect al bunăstării lui.

**Tortura și privarea de libertate****ARTICOLUL 37**

Copiii care încalcă legea trebuie tratați în mod uman. Niciun copil nu trebuie supus torturii, pedepselor sau tratamentelor crude, inumane sau degradante. Se interzice, de asemenea, pedeapsa capitală sau închisoarea pe viață. Orice copil privat de libertate, conform legii, va avea dreptul de a menține contactul cu familia sa prin corespondență și prin vizite, în afara unor cazuri speciale, prevăzute de lege.

**ARTICOLUL 38****Conflictele armate**

Niciun copil care nu a împlinit vârsta de 15 ani nu trebuie să participe direct la conflictele armate.

Statele părți trebuie să asigure protecția și îngrijirea copiilor afectați de un conflict armat.

**Asistența pentru reabilitare și reintegrare socială****ARTICOLUL 39**

Orice copil care a fost victimă a oricărei forme de neglijare, exploatare sau abuz, tortură sau conflict armat are dreptul la refacere fizică și psihică și la reintegrare socială.

Statele părți vor lua toate măsurile pentru ca reabilitarea și reintegrarea socială a copilului să favorizeze sănătatea, respectul de sine și demnitatea acestuia.

## ARTICOLUL 40

### Asistența juridică

Copiii care sunt acuzați sau care s-a dovedit că au încălcat legea au dreptul de a fi tratați uman și de a beneficia de asistență juridică.

Statele părți se vor asigura că orice copil bănuit sau acuzat că a încălcat legea va fi presupus nevinovat până ce vinovăția va fi stabilită legal. De asemenea, statele părți se vor asigura de informarea promptă, prin intermediul părinților sau al reprezentanților legali, de acuzațiile care i se aduc.

Privarea de libertate se va face în condițiile legii, pentru cele mai grave delikte.

## ARTICOLUL 41

### Luarea în considerare a standardelor mai înalte

Dacă în legislația unei țări sau în alte instrumente internaționale există legi care protejează mai bine copiii decât articolele din Convenție, atunci acele legi vor fi aplicate.

## ARTICOLUL 42

### Punerea în aplicare a Convenției

Statele părți trebuie să facă cunoscute principiile și articolele Convenției tuturor copiilor și adulților.

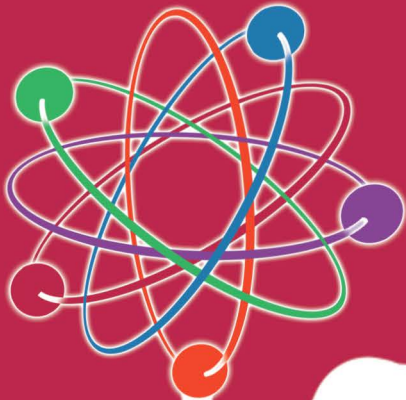


„Educația nu înseamnă să înveți pe de rost cunoștințe, ci să-ți antrenezi mintea să gândească.”

Albert Einstein







ISBN: 978-606-36-0425-6



9 786063 604256